

JAARVERSLAG 2020

STICHTING
DOEN

VRIENDEN
LOTERIJ

NATIONALE
POSTCODE
LOTERIJ

BankGiro
Loterij

DOEN gelooft in een groene,
sociale en creatieve wereld

DOEN ondersteunt ondernemende
mensen die risico's durven nemen om
hun baanbrekende ideeën te realiseren
en daarmee anderen te inspireren

DOEN biedt deze mensen financiële
ondersteuning om hun initiatief waar te
maken en brengt ze met elkaar in contact en
onder de aandacht van een groot publiek

DANKZIJ de deelnemers van de Nationale
Postcode Loterij, VriendenLoterij en de
BankGiro Loterij.

◀ Makers Unite is een sociale onderneming die met nieuwkomers duurzame kleding en merchandise ontwerpt en produceert vanuit hun atelier in Amsterdam. Met een talentontwikkelprogramma helpen ze statushouders met een creatieve achtergrond hun plek te vinden in de Nederlandse creatieve sector. (Foto: Barbara Kieboom)

VOORWOORD

Carol Gribnau en Idriss Nor
Directie Stichting DOEN

We kijken terug op een uitzonderlijk jaar, waarin de covid-19-pandemie alle bestaande crises in de wereld heeft uitvergroot. Maar ook een jaar waarin sociale bewegingen zoals Black Lives Matter momentum kregen. Beide ontwikkelingen laten zien dat we als samenleving voor stevige uitdagingen staan en dat duurzaamheid, gelijkwaardigheid en inclusiviteit veel meer in onze samenleving verankerd zullen moeten worden. Dit maakt de visie en missie van DOEN relevanter dan ooit: investeren in voorlopers die laten zien dat het anders moet en ook laten zien dat het anders kan. Van ondernemers tot lokale initiatieven en kunstenaars die ons blijven bevragen en prikkelen.

DOEN heeft in dit jaar laten zien dat we als organisatie wendbaar en solidair zijn: direct na de uitbraak hebben we een Ondersteuningsfaciliteit opgetuigd om ervoor te zorgen dat de impact van partners die in acute problemen komen overeind blijft.

DOEN heeft nog nooit zoveel initiatieven ondersteund als in 2020: 426. Daar zijn we best trots op! Het maakt vooral duidelijk dat onze partners ook onder uitzonderlijke omstandigheden doorgaan met het werken aan de transitie naar een groene, sociale en creatieve wereld. We zijn onder de indruk van de enorme flexibiliteit en creativiteit die velen van hen hebben laten zien. Ondanks dat het merendeel van hen in meer of mindere mate werd getroffen door de huidige crisis, is er toch veel bereikt.

Het nieuwe programma Postcode Loterij Buurtfonds heeft halverwege het jaar een vliegende start gemaakt met de financiering van ruim driehonderd kleinschalige buurtprojecten die Nederland een stukje mooier maken.

Voor het DOEN-team was het natuurlijk ook een bijzonder jaar. We zijn snel overgeschakeld op thuiswerken en dankzij de levendige netwerken waarvan DOEN onderdeel is, bleven we nauw verbonden met wat er in de wereld speelt. In de loop van het jaar heeft algemeen directeur Anneke Sipkens de organisatie verlaten. Op 1 januari 2021 treedt Carol Gribnau aan als directielid. En binnen de Raad van

Toezicht verwelkomen wij Hester Maij als voorzitter en Jurrenne Hooi als lid.

DOEN heeft ook in 2020 haar rol als fonds van de Goede Doelen Loterijen goed kunnen vervullen en in het verlengde van en aanvullend op de loterijen gefinancierd. Vijf (oud-) DOEN-partners hebben een (eenmalige) bijdrage gekregen van een van de loterijen.

Hoe onze wereld er na deze pandemie uitziet weten we nog niet. Is het een kans gebleken om een stap voorwaarts te maken naar een meer groene en inclusieve samenleving waarin kunstenaars ons blijven prikkelen met radicale ideeën? Of zal de inzet zijn om het oude te redden?

Wij blijven ons in ieder geval samen met onze partners inzetten voor datgene waarin wij geloven: een duurzamere wereld, waarin iedereen meedoet en waarin kunstenaars ons prikkelen en helpen te verbeelden wat we nu nog niet kunnen bevatten. ■

INHOUD

VOORWOORD	1
DIT IS DOEN	5
AANJAGER VAN VOORLOPERS	6
HOE DOEN WERKT	8
DOEN IN CIJFERS	10
VERSNELLEN VAN TRANSITIES	12
POSTCODE LOTERIJ BUURTFONDS	14
SPEERPUNT KLIMAAT & VOEDSEL	16
GROEN, SOCIAAL & CREATIEF	19
Groen	19
Groene hoogtepunten	20
Groene kansen voor verandering	22
Impactcase De Clique	26
Sociaal	29
Sociale hoogtepunten	30
Sociale kansen voor verandering	32
Impactcase Makers Unite	34
Creatief	37
Creatieve hoogtepunten	38
Creatieve kansen voor verandering	40
Impactcase Afrika Arts Kollektive	42
FINANCIËLE INSTRUMENTEN VAN DOEN	45
DOEN PARTICIPATIES	48
INTERNE ORGANISATIE	50
VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	55
FINANCIEEL VERSLAG	58

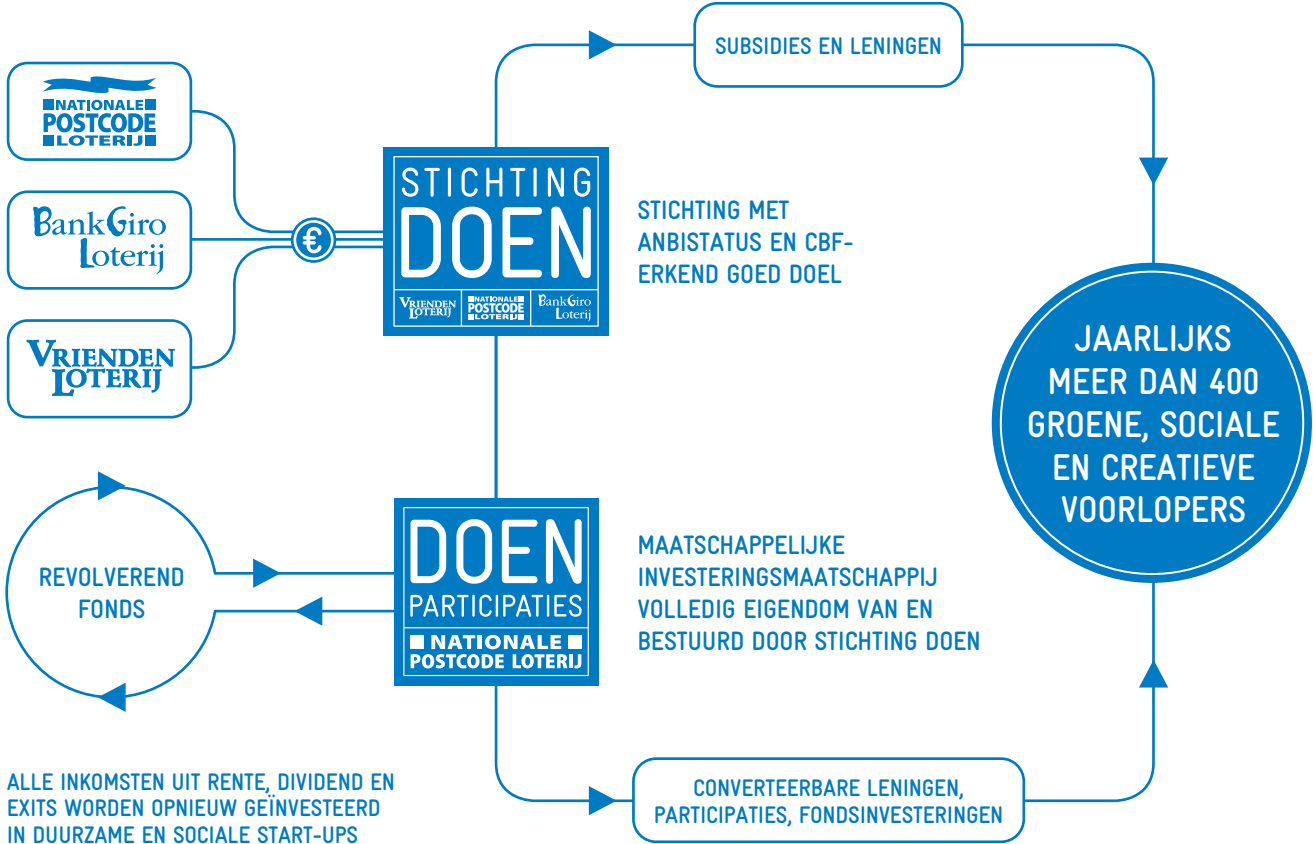
ProCredit Holding ondersteunt innovatieve mkb-bedrijven in Zuidoost- en Oost-Europa. De ProCredit-banken zijn tijdens de covid-19-pandemie doorgedaan met het financieren van groene investeringen. Een voorbeeld is deze zonnepanelen, waardoor Petković, een Servische verkoper van vleesproducten, de elektriciteitskosten aanzienlijk heeft kunnen verlagen. (©ProCredit Holding) ►

DIT IS DOEN

DOEN streeft naar een groene, sociale en creatieve wereld en steunt met de bijdragen van de Goede Doelen Loterijen honderden voorlopers die laten zien dat het anders kan door gewoon te dóén.

◀ Bloei & Groei zet stadstuinen op in buurten en wijken waar deze het hardst nodig zijn. De groene oases dienen als 'healing, food en communitygardens' voor veerkrachtige vrouwen uit de buurt om tot bloei te komen.

AANJAGER VAN VOORLOPERS

Stichting DOEN gelooft dat een groene, sociale en creatieve wereld mogelijk is. DOEN zet zich in om een aantal transities te versnellen: de transitie naar een circulaire economie, naar een samenleving waarin iedereen meedoet, waarin aandacht is voor het gemeenschappelijke en waarin ruimte is voor radicale verbeelders die een nieuwe blik op de wereld tonen. DOEN ziet kansen voor verandering die deze transities helpen versnellen, bijvoorbeeld kansen voor een duurzaam voedselsysteem en kansen om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen.

Bijna dertig jaar geleden richtte de Nationale Postcode Loterij Stichting DOEN op om kleine, vernieuwende en ondernemende initiatieven te ondersteunen die oplossingen bieden voor grote maatschappelijke uitdagingen. Jaarlijks ontvangt DOEN een bijdrage vanuit de Nationale Postcode Loterij, de BankGiro Loterij en de VriendenLoterij en daarmee ondersteunt DOEN inmiddels meer dan vierhonderd voorlopers per jaar.

DOEN ondersteunt mensen die risico's durven nemen om hun baanbrekende ideeën tot leven te brengen en daarmee anderen inspireren. Groene,

sociale en creatieve voorlopers die met oplossingen komen om de wereld beter te maken. De rol van DOEN is om vanaf de allereerste fase te ondersteunen, om initiatieven een vliegende start te geven en daarmee innovatie te stimuleren. In sommige gevallen kan DOEN na die eerste fase de initiatieven koppelen aan andere partijen om hiermee de impact van de initiatieven te vergroten.

Kansen voor verandering

Juist in tijden van een pandemie en een klimaatcrisis ziet DOEN kansen voor verandering. Er zijn vele bijzondere en inspirerende ondernemers, bewoners

en kunstenaars die het lef en de moed hebben om de bestaande systemen uit te dagen en te veranderen. Zij geloven in een betere samenleving die gebaseerd is op zorgen voor elkaar en de planeet, op innovatie en op samenwerking. Voorlopers die het gewoon doen. In een jaar dat gedomineerd wordt door covid-19 is er meer dan ooit behoefte aan perspectief. Nu is het moment om het daadwerkelijk anders te doen.

Stichting DOEN steunt initiatieven binnen drie thema's: Groen, Sociaal en Creatief. Daarbinnen ziet DOEN '7 Kansen voor Verandering'.

7 KANSEN VOOR VERANDERING

1. TIJD VOOR EEN NIEUWE EN CIRCULAIRE ECONOMIE

Van een lineaire, fossiele, op koolstof gebaseerde economie naar een circulaire, solidaire en herstellende economie.

2. DUURZAME ENERGIE VAN IEDEREEN

Iedereen ter wereld heeft de mogelijkheid om zelf energie op te wekken en te gebruiken.

3. NAAR EEN EERLIJK EN DUURZAAM VOEDSELSYSTEEM

Het bijdragen aan de transitie naar een eerlijk en duurzaam voedselsysteem, door het ondersteunen, verbinden en versterken van innovatieve koplopers die werken aan voedselinitiatieven met minder impact op landbouw, klimaat en ecosysteem.

4. RUIM BAAN VOOR VERNIEUWENDE BEWONERSINITIATIEVEN

Bewoners nemen het heft in eigen handen en vergroten daarmee de sociale samenhang in de buurt.

5. IEDEREEN DOET MEE EN DOET ERTOE

Meedoen is niet alleen meedoen met werk, maar ook met de maatschappij. Met sociale contacten en bindingen telt iedereen mee.

6. VIER DE KUNST VAN VERANDERING

Juist nu verrast BankGiro Loterij Fonds een breed en nieuw publiek met kunst die de wereld toont niet zoals deze is, maar zoals deze kan zijn.

7. MEER VRIJE RUIMTE VOOR VERBEELDING

Vrije cultuur en media vergroten het verbeeldend vermogen van mensen in landen waar deze vrijheid onder druk staat.

Groter

DOEN maakt vernieuwende initiatieven groter door te financieren met een subsidie, (converteerbare) lening of door te participeren. In 2020 financiert DOEN 426 voorlopers, wederom een recordaantal. Dit jaar is daar ook een groot aantal bestaande partners bij, die vanwege covid-19 extra ondersteuning krijgen uit onder meer de speciaal daarvoor opgezette Ondersteuningsfaciliteit (lees meer hierover op pagina 45 en verder). Daarnaast heeft DOEN circa 870 lopende financieringen in beheer. DOEN Participaties doet zestien nieuwe investeringen in groene start-ups en fondsen (inclusief vervolginvesteringen in bestaande partners). Zo verschaft DOEN Participaties een converteerbare lening aan Makers Unite, dat met nieuwkomers duurzame kleding en merchandise ontwerpt en produceert. DOEN steunde Makers Unite eerder met een lening.

Met steun van DOEN Participaties bouwt PeelPioneers in Den Bosch de grootste schillenfabriek van Europa. Het bedrijf biedt een hoogwaardige circulaire oplossing voor sinaasappelschillen die overblijven na het maken van sap. Land Life Company gaat met de steun van DOEN Participaties verder met het wereldwijd herstellen van 2 miljard hectare aangetast land.

Sterker

Naast het ondersteunen van voorlopers steunt DOEN met het oog op het versnellen van de transities ook organisaties die sectorversterkend werken of zich op lobby richten. In 2020 ondersteunt DOEN het initiatief 'Support Your Locals' van Samuel Levie en DOEN-partner Instock: tijdens de coronacrisis stellen zij voedselpakketten samen met producten van boeren die normaal aan de horeca leveren. Dit krijgt navolging in een landelijke campagne, die DOEN ook steunt. De vele voedsel-initiatieven die gebruikmaken van zogenaamde 'korte ketens' profiteren ervan en het onderwerp 'korte ketens' staat hiermee op de kaart.

DOEN is al enkele jaren partner van het We doen het samen! Festival, dat

dit jaar online plaatsvindt. Mensen met een vernieuwend bewonersinitiatief of een idee ervoor kunnen inspiratie opdoen en leren van elkaar en via onlineworkshops. DOEN biedt in samenwerking met partners workshops aan over onder andere 'storytelling' en crowdfunding voor je buurtinitiatief.

DOEN Participaties is partner van de zestiende editie van de EVPA Annual Conference, hét evenement voor impactinvesteerders. Dit jaar vindt de conferentie volledig online plaats. DOEN organiseert onder meer met partners een workshop over duurzaam textiel. Verschillende door DOEN gesteunde initiatieven krijgen hier hun podium voor een grote groep Europese impactinvesteerders.

In december organiseert DOEN voor haar partners in samenwerking met Purpose Foundation een webinar over 'Steward Ownership', een bedrijfsstructuur waarbij zeggenschap en financieel rendement gescheiden

teur participaties Idriss Nor geeft een aantal interviews (onder andere aan De Ondernemer en BNR Nieuwsradio) waarin hij oproept om juist in deze moeilijke tijd te blijven investeren in voorlopers.

De initiatieven die DOEN steunt vanuit het speerpunt Klimaat & Voedsel bereiken een breed publiek dankzij de samenwerking met platform OneWorld, dat een aantal mooie portretten maakt. Ook het tijdschrift P+ besteedt uitgebreid aandacht aan de eiwittransitie en publiceert verschillende interviews met DOEN-partners.

Podcasts winnen in rap tempo aan populariteit en in 2020 werkt DOEN aan verschillende podcasts mee: Food Cabinet noemt verschillende partners van DOEN en onder meer MUD Jeans en Instock komen aan bod in 'A world from Scratch'. Idriss Nor wordt samen met Eva Gouwens van Fairphone geïnterviewd voor een podcast van New Business Radio.

DOEN MAAKT VOORLOPERS GROTER, STERKER EN ZICHTBAARDER

zijn. Met Steward Ownership staat de missie van het bedrijf altijd voorop en is winst een middel en geen doel op zich. Het model is geschikt voor veel partners van DOEN en een grote groep neemt deel aan het webinar.

Zichtbaarder

Naast de zichtbaarheid van partners bij online-evenementen waarvan DOEN mede-initiator is, zet DOEN ze ook op andere manieren in de schijnwerpers: bijvoorbeeld Repair Café en Festival sur le Niger komen onder de aandacht van een miljoenenpubliek in een van de televisieprogramma's of mailings van de Goede Doelen Loterijen.

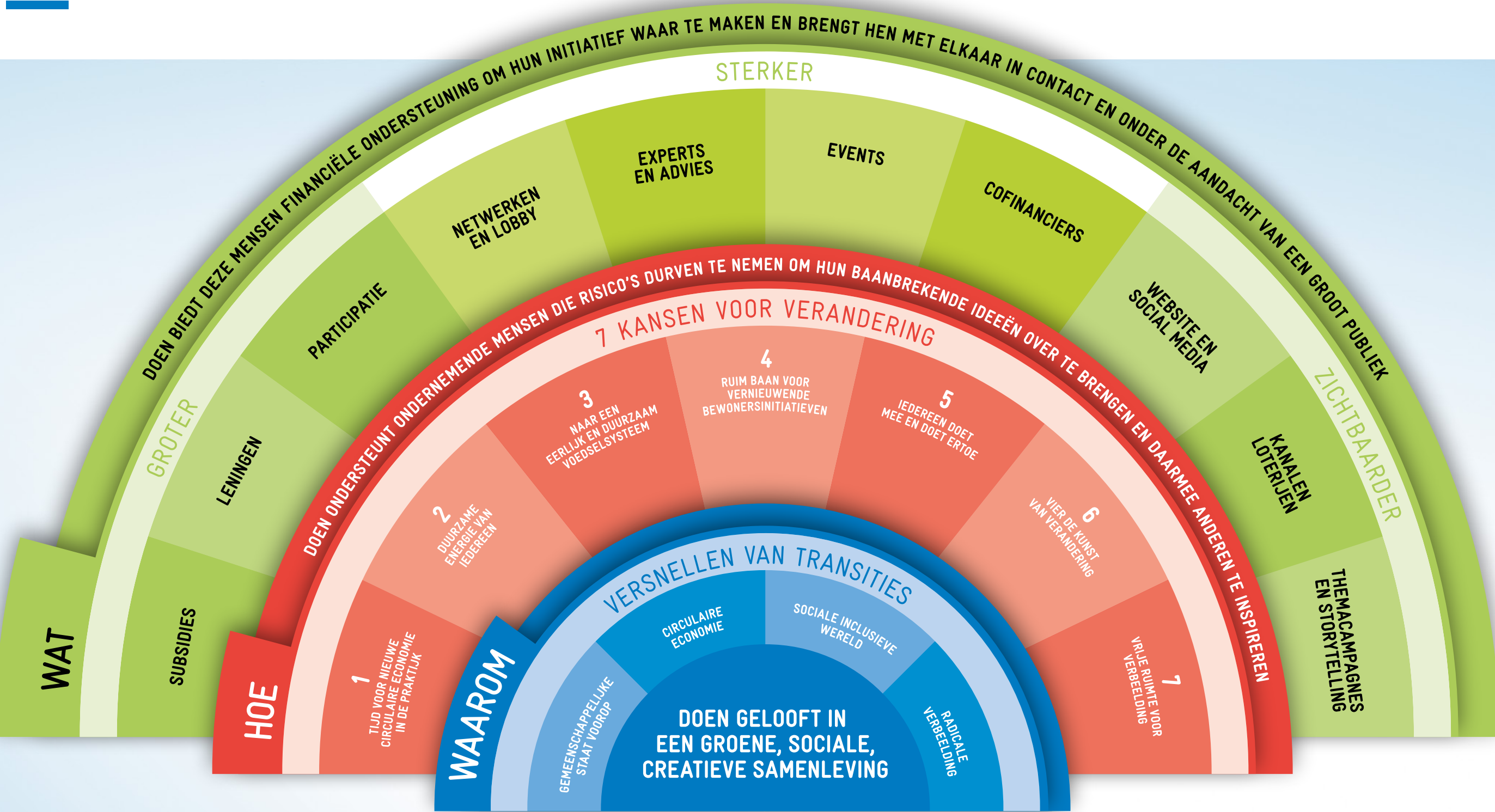
Ook DOEN zelf is zichtbaar in 2020. De (nieuwe) investeringen van DOEN Participaties in onder meer Seepje, PeelPioneers en Land Life Company krijgen aandacht in de media. Direc-

De lancering van een nieuw fonds voor kleinschalige buurtprojecten, het Postcode Loterij Buurtfonds, krijgt veel aandacht van lokale en regionale media. ■

▼ Jaarlijks komen duizenden mensen samen tijdens het Festival sur le Niger in de provincie stad Ségou in Mali om te genieten van cultuur. Het festival is daarnaast een statement tegen het geweld dat het land in zijn greep houdt.

HOE DOEN WERKT

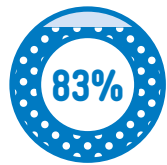

GROTER

FINANCIERINGEN

64% van de financieringen is kleiner dan € 50.000.

83% van de financieringen zijn Nederlandse initiatieven.

92% van het aantal financieringen is een subsidie.

DOEN ontvangt in 2020 van de Nationale Postcode Loterij, BankGiro Loterij en VriendenLoterij 29,8 miljoen euro voor de financiering van groene, sociale en creatieve voorlopers.

PARTICIPATIES

DOEN Participaties deed 16 nieuwe investeringen/investeringen in bestaande partners. Het portfolio van DOEN Participaties bestaat op 31 december 2020 uit 59 directe investeringen en (converteerbare) leningen en 18 fondsinvesteringen.

DOEN IN CIJFERS

DOEN keurt dit jaar een recordaantal van 426 aanvragen van voorlopers goed. In totaal ontving DOEN 1.418 aanvragen in 2020. DOEN is een open loket: aanvragen kunnen op elk willekeurig moment ingediend worden.

DOEN financiert vaak voor een langere periode. In 2020 heeft DOEN ruim 870 projecten in beheer.

STERKER

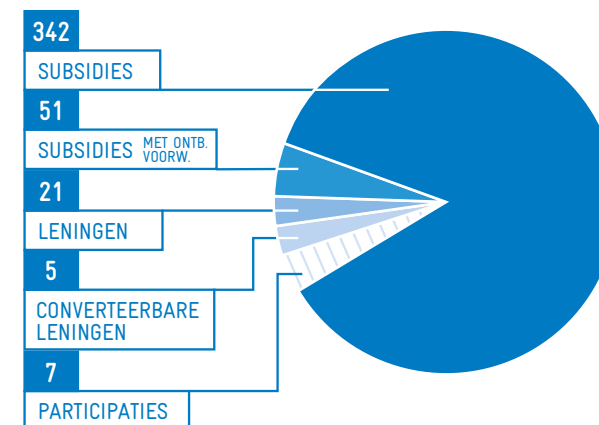
DOEN geeft 50 bestaande partners extra steun om snel overbrugging te verschaffen en impact te kunnen waarborgen (Ondersteuningsfaciliteit).

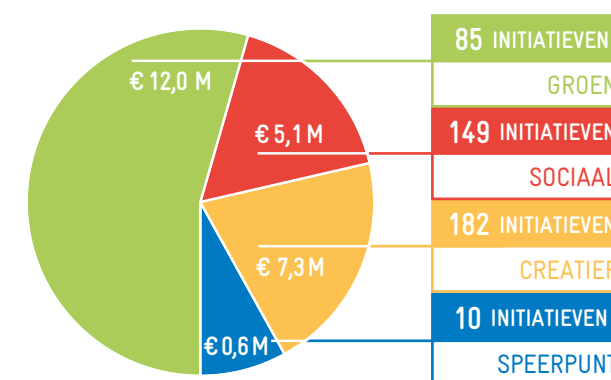
Het BankGiro Loterij Fonds geeft 21 kunstenaars extra steun om radicale verbeelding in te zetten om een andere, betere wereld te laten zien of te ervaren en sociale innovatie in gang te zetten (Ontwikkelbijdrage 'social practice').

DOEN BESTEEDT € 25 MILJOEN* AAN DE DOELSTELLING

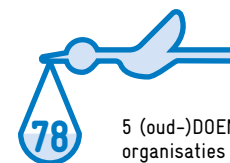
VERDELING NAAR INSTRUMENT

VERDELING NAAR THEMA

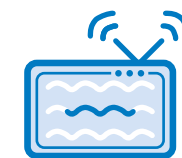

*excl. kosten communicatie en uitvoering

5 (oud-)DOEN-partners ontvingen dit jaar een (eenmalige) bijdrage van 1 van de 3 loterijen. Sinds de oprichting van DOEN zijn al 78 organisaties doorgegroeid naar vaste beneficiënt van de Goede Doelen Loterijen of ontvingen een eenmalige bijdrage.

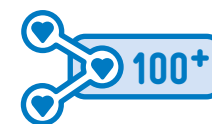
ZICHTBAARDER

Een groot aantal partners – waaronder Wilder Land, THUIS Wageningen, MUD Jeans en Festival sur le Niger – worden onder de aandacht van een miljoenenpubliek gebracht in een van de televisieprogramma's van de Goede Doelen Loterijen.

De 3 miljoen deelnemers van de Postcode Loterij zien met enige regelmaat één van de partners van DOEN verschijnen in een mailing van de loterij en in speciale acties zoals de Voordeelagenda.

Meer dan 100 partners van DOEN zijn zichtbaar in diverse (online) publicaties, de website en socialmediakanalen. Via social media bereiken de verhalen over de initiatieven duizenden – soms zelfs tienduizenden – mensen.

De persberichten van DOEN Participaties over nieuwe investeringen werden goed opgepakt in de landelijke media, zoals het FD, Trouw, De Telegraaf en RTL Nieuws.

VERSNELLEN VAN TRANSITIES

Vanaf 2018 werkt DOEN aan de hand van vier transities: de overgang naar een circulaire economie, naar een samenleving waarin het gemeenschappelijke vooropstaat, waarin iedereen mee kan doen en waar ruimte is voor radicale verbeelding. DOEN draagt bij aan deze transities door het steunen van voorlopers.

Door voorlopers groter, sterker en zichtbaarder te maken, maakt DOEN verandering mogelijk. Doordat DOEN de initiatieven van deze groene, sociale en creatieve voorlopers zichtbaarder maakt, kunnen bedrijven binnen de bestaande systemen gemotiveerd raken hun impact te veranderen. Financiers en overheden kunnen vervolgens belemmeringen wegnemen die opschaling van innovatie en daarmee de transities mogelijk maken.

Voor de programmamanagers betekent dit werken vanuit transities dat zij ook aanvragen honoreren van sectorversterkende organisaties. Organisaties die ervoor zorgen dat de voorlopers hun werk beter kunnen doen, bijvoorbeeld de Branchevereniging Kringloop Bedrijven Neder-

land of acceleratorsprogramma's zoals de Impact Hub.

De 'groene' transities hebben betrekking op duurzame energie, circulaire economie en duurzame voedselsystemen. Gezien de brede acceptatie van duurzame energie in Nederland heroverweegt DOEN haar rol; de evaluatie in 2021 zal verdere duidelijkheid geven. Internationaal gezien blijft DOEN zich inzetten om de toegang tot duurzame energie in India en Oost-Afrika te vergroten. DOEN ziet als gevolg van covid-19 interessante samenwerkingen ontstaan op het gebied van duurzame energie en gezondheidszorg.

Op het gebied van de circulaire economie ziet DOEN dat het nog steeds een veelbesproken onderwerp is, maar dat er in de praktijk nog weinig echt circulaire bedrijven zijn. Niettemin kan DOEN weer een paar mooie nieuwe initiatieven ondersteunen, zoals Soft Revolt en Dinnerware.

Duurzame voedselsystemen is een onderwerp dat volop in de belangstelling staat. Tijdens covid-19 zitten de 'korte ketens' in de lift: soms noodgedwongen, maar vaak ook uit solidariteit bestellen of kopen consumenten hun levensmiddelen het liefst bij producenten of verkopers in de buurt. Een trend waarvan we nog moeten afwachten of die blijvend is na de coronacrisis. Het aantal vleesvervangers blijft exponentieel groeien, maar tegelijkertijd blijft de

Voorbijgangers en bezoekers die elkaar wel of juist niet kennen, nemen ieder plaats aan één kant van een doorzichtige plaat rond een waskom om elkaars handen te wassen met zeep. De installatie 'Washing Hands' geeft de mogelijkheid om elkaar aan te raken in tijden van corona en zorgt voor bijzondere gesprekken. (Foto: Bart Grietens)

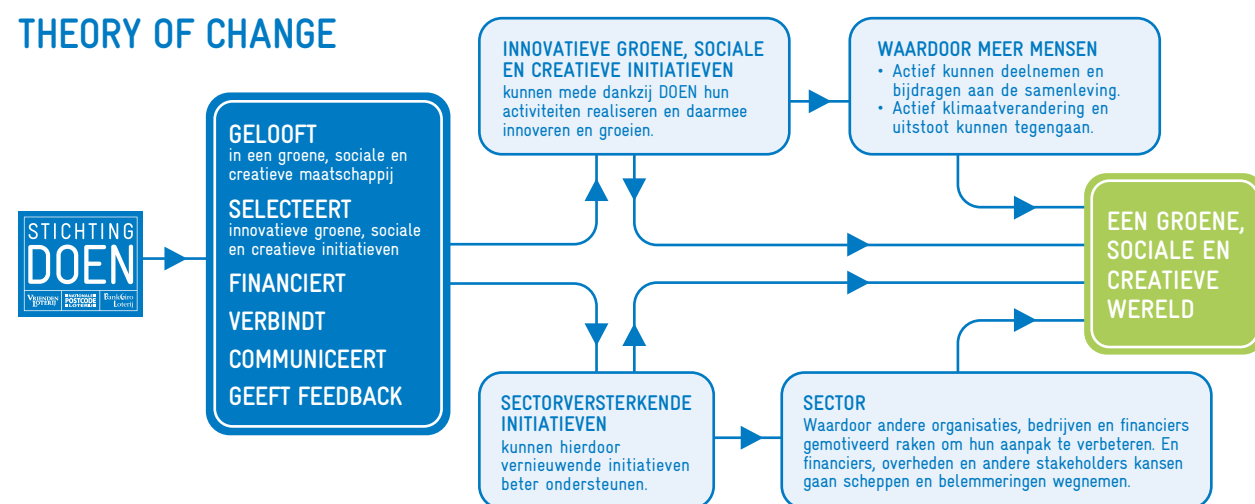
consumptie van vlees nog altijd gelijk in Nederland. Er moet nog veel gebeuren voordat we echt overgaan naar een duurzamer voedselsysteem. Om deze transitie te versnellen moeten we in Nederland (en andere westerse landen) ons consumptiepatroon wijzigen (meer plantaardig in plaats van dierlijk) en de wijze van voedselproductie moet drastisch wijzigen. Omdat het tegengaan van voedselverspilling en meer plantaardige voeding effectieve oplossingen zijn om klimaatverandering tegen te gaan, heeft DOEN in 2019 het thema 'Klimaat & Voedsel' als DOEN-breed speerpunt gekozen. Vanuit de brede thema's Groen, Sociaal en Creatief financiert DOEN initiatieven die dit thema raken. In 2020 sluiten we dit speerpunt af (lees hierover op pagina 16 e.v.).

De sociale transitie, de overgang naar een samenleving waarin iedereen meedoet, staat in toenemende mate onder druk. Covid-19 maakt de ongelijkheid tussen verschillende groepen in de samenleving alleen maar groter: zowel in Nederland als internationaal worden de meest kwetsbare groepen het hardst geraakt. Veel sociale ondernemingen die DOEN steunt werken met een horecaconcept. De gedwongen sluiting leidt tot schrijnende situaties bij de werknemers die opeens thuis zitten. Ook doorstroom naar reguliere banen, het doel van veel sociale

ondernemingen, ligt nagenoeg stil. De vernieuwende bewonersinitiatieven, die tot doel hebben de sociale cohesie in buurten te bevorderen, zijn noodgedwongen gesloten. Tegelijkertijd zien we een toenemende solidariteit en betrokkenheid binnen de samenleving. Zo groeit het aantal Nederlanders dat bereid is om vrijwilligerswerk te gaan doen. Ook vinden op verschillende plaatsen in de wereld de Black Lives Matter-protesten plaats als reactie op sociale en raciale ongelijkheid.

Tot slot, ruimte voor radicale verbeelding. Een leidend principe dat ten grondslag ligt aan alle initiatieven die DOEN steunt. Immers, om maatschappelijke verandering te realiseren is het nodig om een wereld voor te stellen niet zoals deze is, maar zoals deze kan zijn. Kunstenaars spelen hier een grote rol in. Juist de kunstenaars, die we zo hard nodig hebben, worden enorm getroffen door de coronacrisis. Ondanks verschillende initiatieven om hen te ondersteunen, zoals het Kickstart Cultuurfonds, een initiatief van de BankGiro Loterij, en extra overheidssteuning, missen we in 2020 de cultuursector meer dan ooit. Gelukkig waren er ook voldoende projecten die wel door konden gaan, zoals de installatie 'Washing Hands' van Daan 't Sas, bedacht om in tijden van covid-19 elkaar toch aan te kunnen raken. ■

THEORY OF CHANGE

De 'Theory of Change' van DOEN beschrijft welke veranderingen DOEN voor ogen heeft en wat de rol van DOEN is in het bereiken van deze verandering. Ook de zeven 'Kansen voor verandering' hebben een eigen 'theory of change'.

POSTCODE LOTERIJ BUURTFONDS

STEUN VOOR LOKALE BUURTPROJECTEN

Een betere wereld begint vaak heel dichtbij. Veel bewoners zijn actief in hun eigen buurt. Ze maken hun wijk groener via een gemeenschappelijke moestuin, socialer door het gezamenlijk opknappen van een speelplaats of creatiever door middel van het opzetten van kunstprojecten. Wat deze initiatieven zo sterk maakt is dat ze voor en door bewoners bedacht, gerealiseerd en onderhouden worden. Samen maken zij hun buurt mooier en leefbaarder.

Eenvoudig en snel

Stichting DOEN en de Nationale Postcode Loterij willen particulier initiatief voor buurten een zetje in de rug geven. Daarom is in het najaar van 2020 het Postcode Loterij Buurtfonds gelanceerd. Het fonds is onderdeel van Stichting DOEN en is mogelijk gemaakt door de deelnemers van de Postcode Loterij.

Elke stichting of vereniging met een idee dat de buurt groener, socialer of creatiever maakt, kan bij het Postcode Loterij Buurtfonds een bijdrage aanvragen van tussen 500 en 5.000 euro. Het aanvraagproces is eenvoudig en snel; binnen twee tot zes weken is de aanvraag beoordeeld.

▲ Stichting Ecoring

Voltoet een buurtproject aan de criteria, dan kan het dus snel gerealiseerd worden. Zo blijven goede ideeën niet op de plank liggen.

Zeeland tot Groningen

Na de lancering van het Postcode Loterij Buurtfonds komen vanuit alle delen van het land aanvragen binnen. Van een nieuw beweegpark in het Drentse Peize tot een kunstproject in het Limburgse Kerkrade. Al snel steunt het Buurtfonds in alle provincies buurtprojecten die elk op een eigen manier Nederland een beetje mooier maken. In totaal ontvangen 366 projecten in 2020 een financiering. Op de website van het Buurtfonds staat een landkaart die wekelijks wordt aangevuld en daarop is te zien waar in Nederland projecten gefinancierd zijn.

In 2021 zal het Postcode Loterij Buurtfonds de projectfase ontstijgen en krijgt het extra menskracht die het mogelijk maakt om een volwaardig programma van Stichting DOEN te worden.

Stichting SoGoed ▼

INSPIRERENDE VOORBEELDEN

Met de communicatiekracht van de Postcode Loterij kunnen we initiatieven delen, zodat hopelijk ook andere inwoners van Nederland geïnspireerd raken om zich in te zetten voor hun buurt. Hieronder een paar voorbeelden van projecten die buurtbewoners samenbrengen, wijken verbeteren en anderen motiveren hetzelfde te doen.

Lelystad Vitaal

Eén van de eerste financieringen is een bijdrage aan Lelystad Vitaal voor het realiseren van de Nationale Sportweek Lelystad. Tijdens de Nationale Sportweek staat centraal dat (buurt)bewoners elkaar ontmoeten door samen te bewegen. Zij maken kennis met het sport- en beweegaanbod en worden aangemoedigd om ook de rest van het jaar te blijven sporten. Om te laten zien hoe leuk het is om te sporten en te bewegen, maken de organisatoren er tijdens de verschillende activiteiten echt een feestje van.

Stichting SoGoed

In Purmerend kunnen burens boodschappen delen via 'Buurtkastjes', een idee van buurtbewoner René van Stichting SoGoed. Op verschillende plekken in de stad kunnen bewoners voedsel dat zij anders zouden weggoien, achterlaten in een van de kastjes. Een makkelijke en doeltreffende manier om stadgenoten die het moeilijk hebben te helpen. Zo maakt Stichting SoGoed Nederland buurt voor buurt groener én socialer en zorgt voor saamhorigheid in de stad terwijl ze tegelijkertijd voedselverspilling tegengaat.

Boogieland Foundation

Tijdens de lockdown in maart besluit de Amsterdamse Boogieland [Kick] Boxing Club in parken en op straathoeken en pleinen bokszakken op te hangen. Hier kan iedereen de frustraties van een gesloten stad even van zich af slaan. Om het project een duurzaam vervolg te geven is de Boogieland Foundation opgericht. Deze stichting gaat meer 'publiekstoegankelijke' bokszakken ophangen in kwetsbare Amsterdamse wijken. Daar bouwt de stichting sociale netwerken op die door sport met elkaar verbonden zijn en waar iedereen de kans krijgt het beste uit zichzelf te halen.

Stichting Ecoring

In de buurttuin van Stichting Ecoring, midden in Haarlem, kan jong en oud leren over de natuur. Voor een kleine vergoeding mogen buurtbewoners er elke week groenten plukken en krijgen zij via workshops de mogelijkheid om aan hun groene vingers te werken. Op deze manier hoopt Stichting Ecoring met name de jongere generaties bewuster te maken van de mooie, groene wereld om hen heen. Via verschillende evenementen, gevuld met muziek en cultuur, brengt de stichting de inwoners samen in de natuur. ■

SPEERPUNT KLIMAAT & VOEDSEL

MET DE FINANCIERING VAN 10 INITIATIEVEN IN 2020 VERWACHT DOEN DE VOLGENDE IMPACT:

- Bijna 28.500 mensen bezoeken activiteiten en events van de gesteunde initiatieven en bijna 16.000 mensen nemen actief deel.
- De gesteunde campagnes bereiken ruim 400.000 mensen via internet.
- Meer dan 2,5 miljoen mensen hebben de intentie om na deelname aan de Week Zonder Vlees blijvend minder vlees te eten en nog eens 400.000 mensen eten minder vlees door deelname aan de Veggie Challenge.
- 50.000 mensen ondertekenen de petitie voor een eerlijke vleesprijs van Stichting True Animal Protein Price Coalition.

Ons huidige voedselsysteem zorgt voor 20 tot 30 procent van de totale CO₂-uitstoot. Een andere verhouding van dierlijke en plantaardige eiwitten in Nederland (en andere westerse landen) is een must. Dat betekent dat we andere keuzes moeten maken in wat we eten. En dat het aanbod van voedsel op school, in de buurt, op het (tank)station en in de supermarkt en onze (culturele) gewoonten en rituelen aangepast moeten worden.

De Voedselapotheek

Projectsubsidie
€ 65.000,-

Toegang tot gezonde voeding is voor mensen met een lage opleiding of een kleine portemonnee niet vanzelfsprekend en een ongezonde leefstijl heeft invloed op de leefbaarheid in een wijk. De Voedselapotheek van Stichting Het EETschap zet zich in voor verantwoorde voeding en gezondheid in kwetsbare wijken. Bewoners maken op een creatieve en interactieve manier kennis met plantaardig eten. Ze organiseren onder andere voedselsafari's in de wijk, kookworkshops en het planten van eetbare gewassen. Met de bijdrage van DOEN wordt de kennis die in een pilot in Cuijk is opgedaan, uitgebreid naar andere gemeenten in Nederland.

Stichting Straatboer

Projectsubsidie
€ 45.000,-

Met het project 'Bonenparade' benut Stichting Straatboer de groenstroken van bedrijventerreinen om verstedelijkte gebieden te vergroen(t)en. Werknemers van de bedrijven, buurtbewoners en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden actief betrokken, vanaf het zaaien tot aan de oogst en consumptie. Een meer plantaardig dieet is zo voor nieuwe doelgroepen toegankelijk en het groen draagt bij aan klimaatadaptatie en biodiversiteit in de stad.

DOEN wil de transitie naar een duurzaam voedselsysteem versnellen en is in 2019 gestart met het speerpunt Klimaat & Voedsel. Met financiële steun en communicatie steunt DOEN vanuit het speerpunt groene, sociale en creatieve initiatieven die een dieet dat goed is voor de aarde voor iedereen toegankelijk maken. Radicale verbeelding helpt hierbij om tot nieuwe perspectieven over het voedsel van nu en van de toekomst te komen.

Zaaien en oogsten

De afgelopen twee jaar heeft een DOEN-breed team in drie fasen gewerkt aan het speerpunt:

1. In de zaai fase (eerste helft 2019) stond verkenning centraal. Het thema werd uitgediept en er volgden gesprekken met partners en betrokkenen in het netwerk. NewForesight deed onderzoek naar de stand van de eiwittransitie in Nederland.
2. In de DOEN-fase (lente 2019-herfst 2020) werden 25 projecten gesteund die elk op hun eigen manier bijdragen aan de transitie.
3. In de oogstfase (tweede helft 2020) is ingezet op communicatie, verbinding en evaluatie. In samenwerking met OneWorld verschenen er online artikelen over verschillende initiatieven, kwam het magazine 'Hoe zit het met vegan?' uit en werd een 'livecast' over de eiwittransitie georganiseerd in Pakhuis de Zwijger. Ook in het tijdschrift P+ verschenen artikelen over initiatieven

en als afsluiter van het speerpunt organiseerde Food Cabinet een hybride evenement: het Oogstfeest.

Geleerde lessen

DRIFT, specialist in transitiedenken, hielp met de uitvoering van een evaluatie. Hieruit komt naar voren dat dit speerpunt DOEN een nieuwe manier van samenwerken heeft gebracht: programma overstijgend en verbindend. Daarnaast maakt het een meer experimentele manier van financieren van transitie mogelijk: flexibeler, kijkend naar wat nodig is en waar. Vaste criteria en werkwijzen worden waar nodig losgelaten. Ondanks enkele aandachtspunten bij de uitvoering, zoals zorg voor draagvlak, bleek het speerpunt een volgende stap om transitiedenken te vertalen naar 'transitiedoen'. Dat komt neer op financieren wat nodig is om de transitie aan te jagen en niet zozeer financieren wat mogelijk is. DOEN gaat de geleerde lessen in praktijk brengen en onderzoeken of er een nieuw speerpunt komt.

"Het speerpunt geeft DOEN de unieke mogelijkheid om DOEN-breed te werken en partners vanuit verschillende programma's aan elkaar te verbinden. Door breder te kijken naar het versnellen van een transitie kunnen we initiatieven ondersteunen die niet direct binnen de beoordelingscriteria vallen, zoals de lobby voor een eerlijke vleesprijs van de TAPP Coalitie." Maarten Derksen, programmamanager Groen ■

GROEN, SOCIAAL EN CREATIEF

Duurzame initiatieven tegen uitputting van de aarde

We hebben de ecologische grenzen van onze planeet bereikt. Om welvaart en welzijn voor ons en toekomstige generaties veilig te stellen, moeten wij weer binnen die grenzen komen en blijven. Op dit moment veroorzaakt de roofbouw op de aarde een veranderend klimaat, een massaal verlies van biodiversiteit en een gebrek aan grondstoffen. Dit heeft potentieel catastrofale gevolgen en leidt nu al tot sociale problemen en toenemende ongelijkheid. Ingrijpende veranderingen zijn noodzakelijk: een massale overstap naar duurzame energie en naar een duurzaam voedselsysteem en een nieuwe en circulaire economie die solidair is en de focus op uitsluitend financieel-economische groei achter zich laat.

DOEN ziet drie kansen voor verandering:

1. Circulair Ondernemen
2. Duurzame Energie
3. Duurzaam Voedselsysteem

◀ Kleding die nog in goede conditie is maar die je zelf niet meer draagt, kun je inleveren bij The Swapshop. Je krijgt er – tegen een kleine bijdrage aan servicekosten – 'swaps' voor terug waarmee je ingeleverde items van iemand anders kunt kopen.

GROENE HOOGTEPUNTEN IN 2020

OPENING BLUECITY LAB

BlueCity opent het eerste circulair verbouwde biolab ter wereld. Op deze Rotterdamse maakplek ontwikkelt BlueCity de materialen en producten van de toekomst, zoals 'leer' van planten of een urn van schimmels. Impact genereren door biocirculair ontwerp en biobased technologie staat centraal.

SUPPORT YOUR LOCALS

Deze campagne steunt lokale voedselproducenten, zowel tijdens als na de coronacrisis. Food Cabinet en Taskforce Korte Ketens roepen heel Nederland op zo veel mogelijk te kiezen voor producten van dichtbij. De door DOEN gesteunde campagne vindt zijn oorsprong in Amsterdam, waar Samuel Levie, medeoprichter van Food Cabinet en worstenmaker, en DOEN-partner Instock het initiatief nemen om voedselboxen met producten van lokale ondernemers direct aan de consument te leveren in plaats van aan de horeca, die door covid-19 de deuren moest sluiten.

EERSTE SUPERMARKT MET EERLIJKE PRIJZEN

True Price lanceert in Amsterdam de allereerste supermarkt ter wereld met echt eerlijke prijzen. De echte prijs is de prijs die je betaalt als je alle kosten voor milieuschade, CO₂-uitstoot en lage lonen meeneemt in de prijs van een product.

LANCERING MISSION REUSE

Enviu, Natuur & Milieu en Recycling Netwerk Benelux bundelen hun krachten om herbruikbare verpakkingen voorgoed te verankeren in onze samenleving. Met het transitieprogramma Mission Reuse maken ze herbruikbare verpakkingsoplossingen zichtbaar, toegankelijk en betaalbaar voor iedereen. Zoals de Take Back Box: meeneem- en bezorgmaaltijden in bakjes die opnieuw gebruikt worden.

GOGLA CONSUMER PROTECTION CODE

Vijftig organisaties onderschrijven de GOGLA Consumer Protection Code. 'Off-grid' (netonafhankelijke) zonne-energiebedrijven gebruiken de zelfbeoordelingstool om hun prestaties op onderdelen als goede klantenservice, transparantie en productkwaliteit te meten en bewaken.

EEN ZIEKENHUIS OP ZONNE-ENERGIE

Om de infrastructuur in Masarhi (India) te verbeteren en goede zorg te bieden aan coronapatiënten, richt SELCO Foundation samen met een aantal partners een energiezuinig en op zonne-energie aangedreven coronaziekenhuis op met vijftig bedden, een testlaboratorium en quarantainefaciliteiten voor personeel.

DANKZIJ DE DEELNEMERS VAN DE NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

Met een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij steunt DOEN 85 'groene' voorlopers in 2020 met subsidies, leningen en participaties. DOEN financiert 27 voorlopers die zich inzetten voor een circulaire en herstellende economie, 20 voorlopers die werken aan eerlijke en duurzame voedselinitiatieven en 24 voorlopers die zich hard maken voor schone energie voor iedereen.

▲ Door het bieden van een platform en labruimte steunt BlueCity Lab de transitie naar een biocirculaire economie.
(Foto: Jacqueline Fuijkschot)

In het begin van de coronacrisis wordt de campagne 'Support Your Locals' gelanceerd. Het blijkt een doorslaand succes: in heel Nederland bestellen consumenten boxen met producten uit de buurt. ►

3 GROENE KANSEN VOOR VERANDERING

▲ reNature

MET DE FINANCIERING VAN 31 INITIATIEVEN IN 2020 VERWACHT DOEN DE VOLGENDE IMPACT:

- De initiatieven bereiken meer dan 54.000 mensen.
- Jaarlijks recyclet Upset Holding 50.000 ton textiel waardoor 300 miljard liter water en 45 miljoen kg CO₂ bespaard worden.
- Besparing van 130.000 kg niet-circulaire grondstoffen door Occony.
- Aanplant van 230.000 bomen door Occony en Horizon Business Ventures Ltd.
- Close the Gap Ltd. recyclet 135 ton e-afval en knapt 15.000 oude computers op.
- 183.000 plastic tandpastatubes bespaard door Smyle.
- Soft Revolt BV bespaart in 3 jaar tijd meer dan 125.000 kg CO₂ door circulaire productie van lingerie met 3D-technologie.
- Dinnerware & Co. B.V. bespaart in 4 jaar tijd meer dan 230.000 kg CO₂.

Pollinate Energy

1. Circulair Ondernemen

Ons huidige economische systeem is zowel ecologisch als op sociaal niveau niet houdbaar. Het is te veel gericht op financiële groei en maximalisatie van winst op de korte termijn. In deze lineaire economie worden grondstoffen onttrokken, de negatieve effecten op mens en milieu niet doorberekend en er wordt niet nagedacht over de effecten op de lange termijn, met verregaande gevolgen voor de aarde en de samenleving.

► Wilder Land (foto: Anko Stoffels)

WILDER LAND

Subsidie met ontbindende voorwaarden

€150.000,-

Het gaat niet goed met de biodiversiteit in Nederland. Op veel boerenland is door monoculturen geen bloem of bij meer te vinden. Samen met boeren werkt Wilder Land aan meer biodiver-

siteit door op boerenland weer (on)-kruiden te zaaien zoals kamille, weegbree en venkel. Hierdoor komen bijen, vogels en vlinders weer terug, kan de boer blijven boeren en kan Wilder Land een deel van de kruiden gebruiken om heerlijke theesoorten te maken en te verkopen.

2. Duurzame Energie

Klimaatverandering is overal merkbaar en extreme natuurverschijnselen komen steeds vaker voor. Daarnaast is de energiewereld sterk in beweging. Er ontstaat langzaam een ander energielandschap. De vraag naar innovatieve oplossingen en slimme (technische) toepassingen voor een duurzame samenleving is dringend. DOEN wil de overgang naar een duurzame samenleving versnellen door initiatieven te ondersteunen die het aandeel duurzame energie vergroten en richt zich daarbij op voorlopers met een bedrijfsmatige

aanpak. In Nederland ondersteunt DOEN initiatieven op het gebied van duurzame energie en energiebesparing, waarbij DOEN ook kijkt of ze voor iedereen toegankelijk zijn. In Afrika en India richt DOEN zich op initiatieven die de toegang tot duurzame energie vergroten voor met name moeilijker te bereiken groepen ('last mile').

POLLINATE ENERGY

Subsidie met ontbindende voorwaarden

€60.000,-

Pollinate Energy geeft moeilijk te bereiken bewoners in de sloppenwijken van Indiase steden toegang tot schone energieproducten, zoals verlichting, fornuizen/ovens en waterfilters. Hun distributiemodel is uniek: ze leiden lokale vrouwen uit achtergestelde groepen op tot verkopers en dienstverleners, waardoor meer mensen toegang krijgen tot schone energie en er banen worden gecreëerd. Deze vrouwen verkopen producten in sloppenwijken,

MET DE FINANCIERING VAN 28 INITIATIEVEN IN 2020 IN NEDERLAND, OOST-AFRIKA EN INDIA VERWACHT DOEN DE VOLGENDE IMPACT:

- De door DOEN ondersteunde initiatieven besparen jaarlijks meer dan 120.000 kg CO₂.
- Meer dan 5.500 agri-ondernemers hebben toegang tot duurzame energie en 50.000 huishoudens krijgen toegang tot duurzame agri-diensten in Oost-Afrika.
- Agsol Ltd. creëert meer dan 1.000 banen op het platteland.

geven training over het gebruik van de producten en bieden reparatiediensten aan. In 2019 kreeg Pollinate Energy een projectsubsidie, in 2020 een bijdrage uit de Ondersteuningsfaciliteit naar aanleiding van de coronacrisis.

▲ reNature

3. Duurzaam Voedselsysteem

Hoewel de voedselproductie in vijftig jaar in omvang verdubbelde en gevarieerder werd, is de verdeling ongelijk. Ook heeft ons voedselsysteem grote impact op onze planeet: het is verantwoordelijk voor een kwart van de wereldwijde CO₂-uitstoot. Om de groeiende wereldbevolking op een duurzame manier van gezond voedsel te voorzien en de ecologische impact te verminderen, moet een transitie naar een eerlijk en duurzaam voedselsysteem plaatsvinden. DOEN wil het aantal duurzame alternatieven laten toenemen, de impact van landbouw

en veeteelt op het klimaat verkleinen en landbouw laten bijdragen aan inclusieve economische en sociale ontwikkeling.

RENATURE

Subsidie met ontbindende voorwaarden

€250.000,-

ReNature brengt natuur terug op de boerderij. Dat doet de Nederlandse start-up door het ontwikkelen van natuurinclusieve landbouwsystemen en het herstellen van landbouwgrond met regeneratieve boslandbouw. Samen met boeren en afnemers maken ze wereldwijd grond geschikt voor duurzame landbouw, voedselzekerheid en betere toegang tot de markt voor boeren. Voor 2030 wil reNature 1 miljoen hectare landbouwgrond regeneratief maken.

"De modelmatige aanpak van reNature is een inspirerend voorbeeld van regeneratieve landbouw. Financiering is nodig zodat de organisatie kan groeien en de projecten kan

MET DE FINANCIERING VAN 22 INITIATIEVEN IN 2020 VERWACHT DOEN DE VOLGENDE IMPACT:

- 55.000 kg plantaardige producten zijn op de markt gebracht door Botanic Bites.
- 1.200 hectare landbouwgrond is regeneratief gemaakt door reNature.
- Wereldwijd volgen bijna 1.500 jongeren en families trainingen in voedsel en duurzame agribusiness.

uitvoeren. Met steun van DOEN kan deze voorloper laten zien dat het (business)model werkt. En met succes: inmiddels hebben ze nog meer impactinvesteringen en partners weten binnen te halen om de transitie naar regeneratieve landbouw te versnellen." Freija Vermeer, programmamanager Groen ■

Pollinate Energy

IMPACTCASE DE CLIQUE

VAN AFVAL TOT NIEUW PRODUCT

De Clique zamelt met fietskoeriers reststromen zoals kurk, koffiedrab, brood en sinaasappelschillen van Utrechtse restaurants en bedrijven in. Deze reststromen verwerken ze tot nieuwe producten zoals oesterzwammen, bier en zeep. De restaurants en bedrijven waar het afval is opgehaald verkopen deze nieuwe producten en daarmee is de cirkel rond.

Onbenutte afvalstromen

Hoe kunnen we minder afval produceren of meer waarde uit afval halen? Die vragen stellen we nog te weinig. Veel horecabedrijven scheiden hun afval niet, het wordt verbrand. Soms vindt de afvalverwerking in het buitenland plaats, maar dat levert weer andere problemen op. De schatting is dat per horecaondernemer 5,3 ton afval per jaar hoogwaardiger te verwerken is.

Met De Clique wil het oprichtersteam bestaande uit Anja Cheriakova, Bas van Abel, Steven Keulemans, Elisa van Dam en Jurjen Groot, reststromen uit de horeca hoogwaardig verwerken. Dus zo veel en zo lokaal mogelijk hergebruiken met zo min mogelijk negatieve impact. Het bedrijf haalt de reststromen op met elektrische 'cargobikes', coacht het horecapersoneel en adviseert over het inrichten van de afvalscheiding.

De Clique slaat het afval lokaal op en een deel verwerken ze. Verschillende bedrijven gebruiken de stromen voor nieuwe producten. PeelPioneers (ook een partner van DOEN) zet bijvoorbeeld sinaasappelschillen om in pulp waar ze veevoer van maken en olie die ze hergebruiken in hygiëneproducten en bier. En Wilder Land (een andere partner van DOEN) gebruikt de kruiden die De Clique kweekt met behulp van compost uit gft-afval.

Naar een schaalbaar model

De Clique start in april 2019. Het eerste jaar zoekt het team antwoord op de vraag: hoe kunnen we meer mensen overtuigen om een schaalbaar model te creëren? In het tweede jaar, ten tijde van de coronacrisis, ontwikkelt het bedrijf zich op het gebied van markt, operatie en verdienmodel. Winkelcentrum Hoog Catharijne omarmt inmiddels de missie van De Clique: meer dan twintig van zijn horecazaken sluiten zich aan. De Clique richt zich ook op nieuwe klanten zoals zorginstellingen, kantoren en supermarkten. Horecaklanten openen op hun sites webshops voor consumenten waar ze producten verkopen die via De Clique geproduceerd zijn.

Duurzame impact

Samenwerken met De Clique levert bedrijven directe effecten op: steun bij het inrichten van afvalscheiding, trainen van het personeel en CO₂-besparing door duurzaam transport en het creëren van nieuwe producten met de reststromen. Zoals de verwerking van sinaasappelschillen tot veevoer in plaats van sojabonen uit Brazilië importeren. Ook zijn de afvalstromen schoner na het scheiden.

"De Clique helpt ons bij het ontwikkelen van het kantoor als grondstoffendepot. Samen bekeken we welke afvalstromen we separaat kunnen inleveren om het volume

restafval te verminderen. Daarnaast voorkomen we vervuiling van de stromen door bronscheiding, zodat er op een hoogwaardige manier nieuwe producten gemaakt worden. Maandelijks ontvangen we een impactrapportage waarin staat wat er is opgehaald, wat er goed gaat en wat beter kan. Dit delen we met de medewerkers." Marieke, Facilitair Manager bij Sodexo, locatie UWV Utrecht, klant van De Clique

Steward Ownership

De Clique is een van de eerste Nederlandse ondernemingen die experimenteert met een nieuw model voor investeren, 'Steward Ownership', waarmee ze een duurzaam verdienmodel realiseren. De bedrijfsmissie wordt gewaarborgd en winst is geen doel, maar een middel om positieve impact te maximaliseren. Met Steward Ownership koppel je het stemrecht los van het financiële aandeel. Zo voorkom je dat investeerders vooral geïnteresseerd zijn in een beter verdienmodel, dat het bedrijf wordt overgekocht en dat de missie uit beeld verdwijnt. Stewards worden aangewezen en zijn verantwoordelijk voor de besluiten die normaal bij de aandeelhouders liggen.

▲ Oprichters van De Clique Bas van Abel en Anja Cheriakova in hun groenten- en kruidentuin.

Succesfactoren

Vernieuwend

Het idee van De Clique is heel vernieuwend. De eenvoudige oplossingen van De Clique dagen bedrijven binnen het huidige afvalstelsel uit om te veranderen.

Ervaring

Het team bestaat uit ervaren ondernemers (Bas van Abel richtte eerder Fairphone op en Anja Cheriakova richtte BinBang op) en gaat goed voorbereid van start.

Fysieke aanwezigheid

Er is regelmatig iemand van De Clique op locatie bij de klant om te kijken hoe het gaat en hoe het beter kan.

Toenemende vraag

Er is veel aandacht voor de missie van De Clique. Vaak is het een medewerker van een bedrijf die de samenwerking initieert. Afvalverwerkers horen over het initiatief, krijgen vragen over hoe ze hun afval verwerken en raken gemotiveerd het anders te gaan doen.

Meerdere steden in binnen- en buitenland hebben interesse om de in

Utrecht ontwikkelde blauwdruk te implementeren. De Clique is in gesprek met diverse partijen, voornamelijk sociale ondernemingen en gemeentes, om het model te implementeren.

De circulaire transitie

De steun van DOEN in 2019 is de eerste grote financiering voor De Clique. Dit geeft ademruimte en werkkapitaal om de propositie neer te zetten, de eerste groei door te maken en tot vervolgfiancieringen te komen. "Voor deze eerste jaren is de steun van DOEN noodzakelijk om De Clique levensvatbaar te maken", aldus Elisa van Dam (medeoprichter van De Clique). Tijdens de eerste lockdown in 2020 verleent DOEN steun vanuit de Ondersteuningsfaciliteit als overbrugging voor de vertraging die een investeringsronde oploopt.

Naast het geven van financiële steun stelt DOEN haar netwerk open. Zo introduceert DOEN De Clique bij Tekkoo, die onder andere helpt bij de logistieke inrichting.

Snel schakelen

Door de coronacrisis haalt De Clique minder afval op dan gepland. De extra tijd die de sluiting van horeca oplevert benutten ze om samen met partners en nieuwe klanten, zoals

Hoog Catharijne, na te denken over (de invulling van) de samenwerking. Er ligt nu een stevigere basis waarop De Clique met meer zekerheid kan groeien, in Nederland en vanaf 2021 ook in België. ■

Geleerde lessen

Grote markt

De markt blijkt groter te zijn dan verwacht. Ook ziekenhuizen, scholen, supermarkten en winkelcentra blijken geïnteresseerd.

Samenwerken

Blijven inzetten op nieuwe samenwerkingen en werken aan een sterke basis leiden tot nieuwe kansen. Zo sluit tijdens de coronacrisis Hoog Catharijne aan als klant.

Steward Ownership

Het Steward Ownership blijkt succesvol: er zijn investeerders aangetrokken die dezelfde missie nastreven.

Aandacht voor duurzaamheid

Corona zorgt voor meer aandacht voor duurzaamheid.

GROEN, SOCIAAL EN CREATIEF

OP WEG NAAR EEN INCLUSIEVE SAMENLEVING

Onze wereld verandert in rap tempo. Verschillen tussen arm en rijk en tussen hoog- en laagopgeleiden zijn groot. De pandemie heeft deze verschillen nog uitvergroot. Kwetsbare mensen hebben moeite om zich staande te houden in onze complexe samenleving, waarin nog altijd sprake is van discriminatie en uitsluiting. Inclusie is nog altijd niet de norm in onze samenleving, maar dat is wel het doel van DOEN. In 2020 heeft de Black Lives Matter-beweging en de continue aandacht voor seksueel misbruik van vrouwen dit nogmaals duidelijk gemaakt. Het moet voor iedereen mogelijk zijn om volop mee te doen in de maatschappij. In tijden van een pandemie is dat nóg belangrijker.

DOEN ziet twee kansen voor veranderingen:

4. Vernieuwende Bewonersinitiatieven
5. Sociaal Ondernemen en Inclusie

◀ De werkplaats en winkel voor keramisch design Cor Unum biedt een diverse groep deelnemers leer-werktrajecten, dagbesteding en vrijwilligerswerk. (Foto: Marije Kuiper)

SOCIALE HOOGTEPUNTEN IN 2020

1,5 METER KOECK

Koeckebackers verkoopt kokers van 75 cm die gevuld zijn met overheerlijke 'koecken'. De verkoop geeft mensen die al langer veel verder dan 1,5 meter verwijderd zijn van de arbeidsmarkt een kans om te stralen..

MONDKAPJES MAKEN

Sociale partners waaronder Makers Unite, Vanhulley, Fraenck, i-did, Sûr Atelier en BORO*ATELIER spelen in op de grote vraag naar mondkapjes en gaan met hun deelnemers – vooral nieuwkomers – aan de slag. Refugee Company opent zelfs een eigen mondkapjesfabriek in Arnhem.

AANDACHT VOOR OUDEREN

Tijdens de Week tegen Eenzaamheid brengt Oma's Soep de eenzaamheid onder ouderen extra onder de aandacht. Omdat samen koken met ouderen niet mogelijk is, brengen ze doe-het-zelfsoeppakketten rond. De wekelijkse Oma's-Soep-aan-Huisdag wordt een groot pr-evenement. BN'ers en vrijwilligers brengen door het hele land soep langs bij ouderen. Ook is Oma's Soep in verschillende studentensteden actief met studententeams. In 2020 neemt het aantal steden waar studentenverenigingen ook voor Oma's Soep willen gaan koken toe.

LOKAAL-O EXPRESS

Lokaal-O roept bewoners van Baarn op hun favoriete taart, koekjes en soep te maken voor een andere bewoner. Honderden mensen krijgen thuis wat lekkers en een praatje bij de voordeur. Een lichtpuntje in onzekere tijden.

THUISBLIJFVAKANTIE

Voor alle thuisblijvers organiseert De Buurtcamping dit jaar de 'Thuisblijfvakantie'. Iedereen die wil kan het Thuisblijf Vakantieboek downloaden. Ook kun je online optredens en workshops volgen en meedoen aan een vakantiefotowedstrijd.

LSA ZOOMSESSIES

Een warm welkom in je buurthuis, hoe doe je dat? Hoe ga je om met de anderhalve meter? Voor bewonersinitiatieven organiseert LSA Bewoners goedbezochte Zoomsessies over deze thema's.

DANKZIJ DEELNEMERS VAN DE VRIENDENLOTERIJ EN NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

Met bijdragen vanuit de Nationale Postcode Loterij (Vernieuwende Bewonersinitiatieven) en VriendenLoterij (Sociaal Ondernemen en Inclusie) steunt DOEN 149 sociale voorlopers; 87 sociale ondernemingen en 59 vernieuwende bewonersinitiatieven.

Bijna de helft van de Nederlanders ging vanwege de coronapandemie niet op vakantie. Voor hen organiseerde Stichting De Buurtcamping de 'Thuisblijfvakantie'.

*Bij BORO*ATELIER maken langdurig werkzoekenden en/of statushouders mondkapjes van biologisch katoen met een natuurlijk gekleurde buitenkant.*

(Foto: Marte Haverkamp)

2 SOCIALE KANSSEN VOOR VERANDERING

4. Vernieuwende Bewoners-initiatieven

Er is een positieve beweging van actieve burgers in Nederland die zelf het heft in handen nemen. Zij willen dat alle bewoners zich thuis voelen in een buurt en daaraan zelf een bijdrage kunnen leveren. Bij deze vernieuwende bewonersinitiatieven staan creativiteit en ondernemerschap centraal, net

als lokaal draagvlak en het bereiken van diverse groepen bewoners. Meer gemeenschapszin en je welkom voelen, daar draait het om. Dat gebeurt op verschillende manieren: met ontmoetingsplekken voor en door de buurt, buurtcoöperaties en bewonersbedrijven. DOEN gelooft dat deze ontmoetingsplekken de onderlinge samenhang in de maatschappij versterken. In 2020 moesten vrijwel alle ontmoetingsplekken die DOEN steunt hun deuren sluiten. Het is indrukwekkend om te zien hoe zij zich allemaal hebben ingespannen om met elkaar in contact te blijven: door het organiseren van onlinebijeenkomsten, door speciale app-groepen of door maaltijden langs te brengen bij bewoners die moeilijk hun huis uit kunnen.

▼ Thuisgekookt (Foto: Oranjefonds)

STICHTING THUISGEKOOKT

Projectsubsidie

€35.000,-

Thuisgekookt is een platform waarop buurtgenoten maaltijden met elkaar kunnen delen. Daarnaast koppelt de stichting kwetsbare buurtbewoners aan een vaste thuiskok uit de buurt die speciaal voor hem of haar kookt. Tijdens de coronacrisis neemt de behoefte aan deze laatste dienst fors toe. Om aan alle aanvragen te kunnen voldoen is er extra mankracht en een upgrade van het huidige ICT-systeem nodig. De bijdrage van DOEN maakt dit mogelijk.

"Het afgelopen jaar is de behoefte aan een vaste thuiskok uit de buurt enorm toegenomen. Thuisgekookt heeft in 2020 ruim 4.500 mensen

die wel wat extra hulp kunnen gebruiken, zoals ouderen, mensen met een beperking of chronische ziekte, aan een vaste thuiskok kunnen helpen. Een geweldige prestatie en zeer welkom in deze tijd!"

Nicole Rietvelt,

programmamanager Sociaal

MET DE FINANCIERING VAN 59 INITIATIEVEN IN 2020 VERWACHT DOEN DE VOLGENDE IMPACT:

- Vernieuwende bewoners-initiatieven organiseren wekelijks ruim 160 activiteiten en er komen bijna 7.000 mensen samen.
- Jaarlijks zetten meer dan 3.000 mensen zich actief in voor een sociaal initiatief.

▲ ONS Label

5. Sociaal Ondernemen en Inclusie

Er zijn steeds meer initiatieven die zich inzetten voor economische en maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen in de samenleving. Deze sociale ondernemers hebben aandacht voor mensen die niet meer of moeilijker kunnen werken, onder wie mensen met een beperking, jongeren zonder startkwalificatie en nieuwkomers. Ook zij moeten de mogelijkheid krijgen om mee te doen, als dagbesteding of in een leerwerktraject. DOEN steunt sociale

ondernemingen en initiatieven die zich inzetten voor economische en maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen mensen in de Nederlandse samenleving. In 2020 worden veel van deze ondernemingen hard getroffen, hoewel de impact verschilt. Vele maken gebruik van een horecaconcept, waardoor zij gedwongen de deuren moesten sluiten. Het is bijzonder om te zien dat de meeste sociale ondernemingen zo veel mogelijk open zijn gebleven, al was het met een lager aantal werkplekken.

ONS LABEL

Projectsubsidie

€97.500,-

Mensen die lastig aan werk komen, kunnen bij ONS Label Breda werkervaring opdoen en kunnen vakinhoudelijke trainingen en opleidingen volgen. Mensen met een uitkering, jongeren zonder werk en nieuwkomers werken in gemixte teams in het restaurant, naaiatelier, schoonmaak-

bedrijf, de studio of het klusteam. Met steun van DOEN kan de sociale coöperatie haar organisatie stroomlijnen en professionaliseren, zodat ONS Label Breda verder kan groeien en er meer mensen aan de slag kunnen. ■

MET DE FINANCIERING VAN 90 INITIATIEVEN IN 2020 VERWACHT DOEN DE VOLGENDE IMPACT:

- Ruim 5.200 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt nemen deel aan dagbesteding of hebben een leer-werkplek binnen een sociale onderneming ondersteund door DOEN.
- Bijna 500 mensen stromen door naar betaald werk of opleiding.
- De sociale ondernemingen gesteund door DOEN creëren bijna 550 nieuwe dagbestedings- en leer-werkplekken en bijna 150 betaalde banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

IMPACTCASE MAKERS UNITE

SOCIALE EN DUURZAME IMPACT GENEREREN

Kansen voor nieuwkomers creëren door samenwerking met lokale makers en door duurzame textielproductie, dat doet Makers Unite. Met een talentontwikkelprogramma helpt Makers Unite nieuwkomers met een creatieve achtergrond om een start te maken in de creatieve sector in Nederland. Ze gaan deel uitmaken van een community en als dat mogelijk is worden ze gekoppeld aan bedrijven waar ze dan voor gaan produceren. Ze ontwerpen en produceren duurzame kleding en merchandise voor merken als Ben & Jerry's en Filling Pieces.

Sociale ongelijkheid

Veel nieuwkomers hebben moeite om werk te vinden en vaak wordt hun komst gezien als een probleem, terwijl ze juist heel goed een bijdrage kunnen leveren aan onze maatschappij. Makers Unite, een initiatief dat mede opgericht is door Thami Schweichler, start in 2016 met een campagne voor Koningsdag: 'Revest Life'. Studenten en creatieve nieuwkomers werken samen om lintjes te maken van reddingsvestmaterialen. Op Koningsdag delen ze de lintjes uit en gaan het gesprek aan over een inclusieve en welkome samenleving, waarvoor het lintje symbool staat.

Na dit succes realiseert Schweichler zich de kracht van het maakproces. Door studenten en nieuwe makers bijeen te brengen, ontstaat vertrouwen en een gesprek. Creativiteit blijkt de sleutel tot een dialoog voor samenwerking. De samenwerking levert nieuwkomers ook zaken op als een netwerk, bijbaan of een woning. Schweichler ziet kansen om iets commercieels op te zetten.

Werken aan de toekomst

Makers Unite combineert creatief talent met een focus op circulariteit om kwaliteitsproducten van ontwerp tot levering te verzorgen. De organisatie zet daarvoor de vaardigheden van nieuwkomers in. Ze produceren kleding en merchandise voor bedrijven en bieden daarnaast verschillende programma's voor nieuwkomers aan.

Het belangrijkste doel is om zelfstandigheid van nieuwkomers te stimuleren en hun een mooi carrièreplan te bieden. Deelnemers krijgen eigenaarschap en mogen meedenken over de koers van het bedrijf. Groter zelfvertrouwen leidt tot actie-

vere deelname aan de maatschappij en daardoor tot een meer inclusieve samenleving.

"Makers Unite is ook activistisch. Helemaal gericht op de boodschap: 'We moeten een andere visie krijgen op nieuwkomers.' Makers Unite heeft op veel vlakken toegevoegde waarde voor onze samenleving."

Nicole Rietvelt, programmamanager Sociaal

Fadi Chabarji werkt als Atelier Manager bij Makers Unite. Hij is verantwoordelijk voor het maken van samples en patronen, het knipwerk en het machinewerk. Het team dat hij opleidt voert de productie uit. Via Facebook kwam hij bij Makers Unite terecht. *"Zonder Makers Unite zou ik in mijn eigen atelier werken, maar dat was moeilijker geweest. Dan had ik minder mensen gekend, zou ik minder goed Nederlands spreken en had ik meer stress gehad. Makers Unite zoekt altijd nieuwe opdrachten en doet de administratie. Daardoor kan ik nu werken aan productie, daar word ik blij van."*

▲ Thami Schweichler, mede-initiatiefnemer van Makers Unite, in het atelier in Amsterdam.

Sociale impact

Deelnemers zijn door de begeleiding en ervaring beter voorbereid op een carrière. Ze hebben daardoor meer zelfvertrouwen en zijn zelfstandiger. In vijf jaar begeleidt Makers Unite bijna tweehonderd mensen. Ongeveer 66 procent maakt daarna een succesvolle stap naar een betaalde baan of vrijwilligerswerk. De samenwerking met grote bedrijven versterkt de bewustwording van de positieve kanten van de komst van nieuwkomers.

Duurzame impact

Makers Unite gebruikt alleen duurzame en zo veel mogelijk gerecyclede materialen. Een mooi voorbeeld zijn de 6.000 reddingsvesten die gevonden zijn op Griekse stranden. Nu zijn er nieuwe producten van gemaakt. Door te laten zien hoe het ook kan is het bedrijf een inspiratie voor de bedrijven waarmee het samenwerkt.

Impact vergroten

"Zonder DOEN zou Makers Unite niet bestaan", aldus Schweichler. Sinds 2017 krijgt Makers Unite drie subsidies om de sociale onderneming

verder te ontwikkelen. Het doel is om de commerciële omzet meer en meer op te stuwen zodat de sociale impact groeit. DOEN steunt die stappen. In de zomer van 2020 verstrekt DOEN Participaties een converteerbare lening aan het bedrijf om op te schalen en de impact verder te vergroten.

"DOEN staat internationaal bekend als een van de meest innovatieve fondsen. Overal ter wereld hebben mensen het over hoe DOEN impact genereert, meet en verantwoordt. Wij hebben veel geleerd over hoe we meer impact kunnen genereren. De relatie met DOEN is heel fijn; wij rapporteren alles aan ze en zij kijken mee hoe het gaat. Dat is echt uniek." Thami Schweichler, mede-initiatiefnemer van Makers Unite

Vindingrijkheid

Tijdens de eerste coronagolf worden alle opdrachten afgezegd en Schweichler vreest dat het bedrijf failliet gaat. Hij besluit dat als ze toch failliet gaan, ze net zo goed alle voorraden op kunnen maken om er mondkapjes mee te maken voor

bijvoorbeeld daklozen. Dat is een succes: in samenwerking met de Regenbooggroep produceert Makers Unite duizenden mondkapjes. De actie krijgt veel aandacht in de media, waarna een leverancier aan de zorg vraagt om 30.000 beschermingschorten te maken; die opdracht leidt weer tot nieuwe opdrachten. Uiteindelijk bereikt Makers Unite in 2020 90 procent van de commerciële omzet van 2019 en ook 2021 begint positief. ■

Geleerde lessen

- Een crisis vraagt om creativiteit. Door te zoeken naar een manier om bij te dragen aan een oplossing kon Makers Unite zichzelf op de kaart zetten en impact blijven genereren.
- De juiste samenwerking leidt niet alleen tot veel impact, maar ook tot belangrijke commerciële kansen.
- Nu veel activiteiten op afstand moeten plaatsvinden, is het belangrijk om ook op afstand vertrouwen op te bouwen.

GROEN, SOCIAAL EN CREATIEF

NIEUWE PERSPECTIEVEN OP DE SAMENLEVING

Kunst en cultuur prikkelen de verbeelding. Ze zetten aan tot verwondering, confrontatie en verbinding en bevragen schijnbaar onbetwiste waarheden. Kunstenaars zijn de motor voor verandering door de verbeeldingskracht van mensen uit te dagen en voorbij het bestaande te denken. Daarmee maken ze nieuwe perspectieven zichtbaar. DOEN is overtuigd van de kracht van verbeelding en ondersteunt kunst- en cultuurinitiatieven in Nederland en daarbuiten. In 2020 is de creatieve sector hard geraakt. Toch zagen we een ongelooflijke veerkracht bij creatieve partners. Plannen werden razendsnel omgegooid en er ontstonden nieuwe ideeën om het werk voort te zetten en mensen te bereiken. Dit biedt ook nieuwe mogelijkheden voor de toekomst.

DOEN ziet twee kansen voor veranderingen:

- 6. Vier de kunst van verandering – BankGiro Loterij Fonds
- 7. Vrije ruimte voor verbeelding – Cultuur & Media Internationaal

◀ Het initiatief 'Outsiderwear' koppelt talentvolle 'outsiderkunstenaars', met bijvoorbeeld een verstandelijke handicap, psychische aandoening of daklozenachtergrond, aan opkomende en succesvolle Nederlandse ontwerpers. (Foto: Jonnah Bron)

CREATIEVE HOOGTEPUNTEN IN 2020

HOE IK TALENT VOOR HET LEVEN KREEG

In deze theatervoorstelling van NewBees en WAT WE DOEN wordt het publiek ondergedompeld in de wereld van de asielzoekerscentra. Het vertelt onthutsende verhalen van mensen die jarenlang in het systeem zijn gemengeld en legt de complexiteit van de asielzoekprocedure bloot. In een zoektocht met publiek, vluchtelingen en instanties wordt gezocht naar alternatieven die menselijkheid als uitgangspunt hebben. In februari ging de voorstelling in première. Helaas is de tournee door covid-19 voortijdig afgebroken.

DE PLANTAGE VAN ONZE VOORoudERS

In deze podcastserie, die werd verkozen tot beste Nederlandse podcast van 2020, onderzoeken Maartje Duin en Peggy Bouva sporen van het slavernijverleden in hun familiegeschiedenis. In een onlineprogramma dat steun krijgt van het BankGiro Loterij Fonds zetten Duin en Bouva hun dialoog met het publiek en experts voort.

A FAIR SHARE OF UTOPIA

"Als je vandaag zou sterven en één generatie later terugkeert, in welke wereld zou je dan geboren willen worden, ongeacht waar of wie je bent?" Op basis van deze vraag maken kunstenaars nieuwe werken voor Nest en CBK Zuidoost. De groots geplande opening heeft door de coronamaatregelen een andere, maar toch intieme invulling gekregen in het Bijlmer Parktheater in Amsterdam.

INTER BIENNALE PHOTOGRAPHIQUE DU MALI

In Mali vieren ze de nieuwe generatie kunstenaars met een tweejaarlijkse fotografiemanifestatie, georganiseerd door Yamarou PHOTO en Phot'Art. Hiermee creëren ze een plek waar jonge kunstenaars de kans krijgen elkaar te ontmoeten, ideeën uit te wisselen, rondleidingen te verzorgen en hun netwerk uit te breiden. Dit creatieve netwerk versterkt elkaars werk en bereikt en betreft een nationaal en internationaal publiek. Met een tentoonstelling en optocht in de publieke ruimte was het mogelijk om de werken aan een groot publiek te tonen.

LEBANON SOLIDARITY FUND

Het Arab Fund for Arts and Culture (AFAC) en Culture Resource (Al-Mawred Al-Thaqafy) bieden met het Lebanon Solidarity Fund for the Arts and Culture Community in Beirut hoop en directe ondersteuning aan individuele kunstenaars en culturele organisaties in Beiroet die door de coronacrisis en de recente explosie hard geraakt zijn. Door krachtenbundeling van deze partners helpt het fonds de getroffen kunstenaars om hun leven weer op te bouwen en creativiteit in te zetten.

DANKZIJ DEELNEMERS VAN DE BANKGIRO LOTERIJ EN NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

Met de bijdragen van de BankGiro Loterij (kunst en cultuur in Nederland) en de Nationale Postcode Loterij (Cultuur & Media Internationaal) financiert DOEN 182 creatieve voorlopers. In 2020 ondersteunt DOEN 143 creatieve initiatieven in Nederland en 39 culturele organisaties in het buitenland.

▲ "Als je vandaag zou sterven en één generatie later terugkeert, in welke wereld zou je dan geboren willen worden, ongeacht waar of wie je bent?" Deze vraag is aan kunstenaars uit binnen- en buitenland voorgelegd en vormt de basis van 'A Fair Share of Utopia'.

In Mali vieren ze de nieuwe generatie kunstenaars met het fotografiefestival Inter Biennale Photographique du Mali. ►

2 CREATIEVE KANSSEN VOOR VERANDERING

6. Vier de kunst van verandering

BankGiro Loterij | FONDS

Het BankGiro Loterij Fonds, onderdeel van Stichting DOEN, steunt kunst- en cultuurinitiatieven die midden in de maatschappij staan en onze wereld kritisch bevragen. Initiatieven die samen met mensen uit alle lagen van de samenleving nieuwe perspectieven ontwikkelen en je uitnodigen om de maatschappij op een andere manier vorm te geven. Ook in tijden van covid-19, waarin de culturele sector hard geraakt wordt, zijn vele mooie initiatieven mogelijk gebleken.

Uit een verkennend onderzoek onder deelnemers van initiatieven van het BankGiro Loterij Fonds komt naar voren dat participatieve kunst sociaal-maatschappelijke impact heeft, juist door de interactie van kunstenaars en deelnemers. Ze geven allemaal aan

dat deelname aan de kunstprojecten hun een vrijere blik op zichzelf en de samenleving heeft gegeven.

WASHING HANDS

Projectsubsidie

€5.450,-

Door de maatregelen tegen verspreiding van corona raken we elkaar niet of nauwelijks aan. Om fysiek contact op een verantwoorde manier terug te brengen in het dagelijks leven bedacht beeldend kunstenaar Daan 't Sas van Building Conversation de installatie 'Washing Hands'. Voorbijgangers en bezoekers die elkaar wel of juist niet kennen, nemen ieder plaats aan een eigen kant van een doorzichtige plaat rondom een waskom om elkaars handen te wassen met zeep. Dit ritueel geeft de mogelijkheid om elkaar aan te raken en het zorgt voor bijzondere gesprekken.

"Dit is een heel innovatieve manier om in deze tijd van 'social distance' fysieke aanraking mogelijk te maken en 'huidhonger' tegen te gaan. Maar ook om bijzondere manieren van contact te onderzoeken. Mensen die hebben deelgenomen zijn heel positief. In zorginstellingen is hier ook behoefte aan. Met steun van het BankGiro Loterij Fonds kan de installatie in verpleeghuizen en/of palliatieve afdelingen worden geplaatst."
Yu-Lan van Alphen, programmamanager Creatief

MET DE FINANCIERING VAN 143 INITIATIEVEN IN 2020 VERWACHT DOEN DE VOLGENDE IMPACT:

- Ruim 63.000 mensen nemen actief deel aan een van de kunst- of cultuurinitiatieven van het BankGiro Loterij Fonds.
- De kunst- en cultuurinitiatieven van het BankGiro Loterij Fonds worden bezocht door meer dan 1,8 miljoen mensen van diverse samenstelling.
- De kunst- en cultuurinitiatieven van het BankGiro Loterij Fonds bereiken bijna 3,5 miljoen mensen via podcasts, onlinestreams en tv.
- Bij 108 projecten ontstaan nieuwe inzichten waarmee de artistieke en sociale praktijk van kunstenaars, theatermakers en samenwerkingspartners, ook van buiten de culturele sector, ontwikkeld worden.
- 119 initiatieven werken samen met partners, ook van buiten de culturele sector.

7. Cultuur & Media Internationaal

DOEN stimuleert de vrije ruimte voor verbeelding in een aantal regio's in Afrika en de Arabische wereld via cultuur en media. In deze gebieden staat de vrijheid van meningsuiting onder druk. Oorzaken daarvan zijn onder andere dictatoriale regimes, oorlogen en extremisme. In 2020 kwam covid-19 daar nog eens bovenop.

Door deze crises staat ook de sociale cohesie in deze landen onder druk. Er is een groeiende kloof tussen rijk en arm. Er is een gebrek aan middelen en mensen trekken weg uit deze landen. Tegelijk mobiliseert en groeit de culturele sector, juist in landen waar de meningsuiting onder druk

staat. Als initiatieven impact willen genereren en de transitie naar een groene, sociale samenleving mogelijk maken, is vrije denkruimte noodzakelijk. Cultuur biedt deze ruimte en kunstenaars kunnen bepaalde maatschappelijke kwesties aankaarten die normaal niet bespreekbaar zijn. Daarom zijn de opbouw en versterking van de culturele sector en de radicale verbeelding die daarmee gepaard gaat zo belangrijk.

ACTION FOR HOPE

Institutionele subsidie

€200.000,-

In Libanon en Jordanië wonen bijna twee miljoen vluchtelingen die geen kant uit kunnen. Sinds 2015 biedt Action for Hope deze mensen activiteiten aan op het gebied van kunst en cultuur. Getalenteerde vluchtelingen kunnen, door samen te werken met kunstenaars, hun verhaal vertellen met kunst, muziek, film en video. Stichting DOEN steunt dit initiatief omdat het zorgt voor een veilige omgeving waarin de lokale bevolking en vluchtelingen elkaar ontmoeten, waar ze samen kunnen dromen en waar getalenteerde jongeren opgeleid worden tot filmmaker of muzikant. ■

▲ "Washing Hands" (foto: Jean Philipse)

▼ Action for Hope

MET DE FINANCIERING VAN 39 INITIATIEVEN IN 2020 VERWACHT DOEN DE VOLGENDE IMPACT:

- Het internationale cultuur- en mediaprogramma trekt ruim 250.000 mensen wereldwijd voor voorstellingen en evenementen en bereikt circa 6 miljoen mensen via web, tv en radio.
- Meer dan 2.000 kunstprofessionals zijn betrokken bij het internationale cultuur- en mediaprogramma van DOEN.
- Bijna 6.500 mensen nemen actief deel aan initiatieven ondersteund door het internationale cultuur- en mediaprogramma van DOEN.

IMPACTCASE

AFRIKA ARTS KOLLECTIVE

KUNST ALS VERBINDER

Via kunst stimuleert Afrika Arts Kollektive (AAK) sociale verandering in Kampala, de hoofdstad van Oeganda. Ze trainen mensen uit sloppenwijken in het ontwikkelen van producten uit gerecycled glas en verbinden hen aan studenten en kunstenaars in het centrum van de stad. Hiermee zetten oprichter Gisa Brian en zijn team een beweging in gang door samen met gemarginaliseerde groepen, kunstenaars en studenten te werken aan afvalstromen.

Kunstkloof

In Kampala bevindt zich een kloof tussen de stad en de sloppenwijken, letterlijk en figuurlijk. Een weg scheidt deze wijken, bewoners uit het ene deel komen nauwelijks in het andere deel. Kunstenaars bewegen zich vooral in het centrum van de stad en hebben daardoor makkelijker toegang tot netwerken en mogelijkheden voor training en het vertonen van werk. De bewoners van de sloppenwijken komen nauwelijks in aanraking met kunst, terwijl het juist heel relevant voor hen is. Bijvoorbeeld om je mening te uiten, sociale problematiek te adresseren en je tot een groot publiek te richten. Er is geen kunstfinanciering vanuit de overheid en nauwelijks kunstonderwijs. Het onderwijs aan de universiteit is erg theoretisch en ontoegankelijk voor bewoners van de sloppenwijken. Dit maakt kunst iets voor de vermogende elite.

Kunst als bindmiddel

Gisa wil de kloof tussen de sloppenwijken en kunst(enaars) dichten door de focus te leggen op de relevantie van kunst. Hij brengt autodidactische kunstenaars uit de sloppen naar de publieke ruimte en haalt kunstenaars

uit de stad naar de sloppenwijken zodat kunst toegankelijker wordt voor iedereen en er meer uitwisseling ontstaat. Hij gaat op zoek naar materialen in de wijk die ruim voorhanden zijn om mee te werken en komt al gauw uit op glas, een van de meest verspilde materialen in Kampala. Doordat er weinig aandacht is voor afval en recycling, slingert het overal rond. Daarnaast is er artistiek veel mee te doen en is er makkelijk mee te werken.

In 2016 benadert Gisa Stichting DOEN om een glasrecycle-initiatief te starten in de sloppenwijk Kyebando. AAK wil de mensen trainen in het koud (snijden) en heet (blazen) bewerken van glas om zo de sloppenwijk te verbinden met kunstenaars en studenten van de universiteit uit de stad. Het 'Glass works project' is geboren.

In de werkplaats van AAK (Ekilawuli community art studio) in Kyebando worden mensen uit de sloppenwijken getraind om glas te bewerken en er bijvoorbeeld drinkglazen, verlichting en nieuwe glascreaties van te maken. Iedereen is welkom en ze organiseren verschillende activiteiten, zoals rondleidingen in de werkplaats aan schoolklassen. De studenten van de

universiteit brengen onderwijs en kunst naar de sloppenwijk en doen zelf praktijkervaring op. Aan andere sociale start-ups of ngo's biedt AAK hulp met het bereiken van hun doelgroep door middel van kunst. Een samenwerking met GiveLove.org leidt bijvoorbeeld tot de bouw van composttoiletten van een glazen-flessen-constructie, in de wijk en bij de studio van AAK. Tot slot worden kunstenaars betrokken bij andere activiteiten, zoals muurschilderingen in de wijk gericht op sociale problematiek.

Winst voor de wijk

Gisa geeft de sloppenwijkcommunity eigenaarschap over alles wat AAK doet. Vanaf het begin maakt hij duidelijk: ik ga het niet doen, wij gaan het doen, jullie gaan het doen! Kunstenaars doen bij AAK veel kennis op over het bewerken van glas, worden gestimuleerd in hun creativiteit en ondernemerschap en kunnen hun werk met een breder publiek delen door de verkoop op markten en in restaurants, bars en galerieën. Ook werken er veel vrouwen bij AAK, die anders moeilijk aan werk zouden komen.

Medewerkers van Afrika Arts Kollektive. V.l.n.r.: Gisa Brian (oprichter en directie), Namusi Rebecca (coördinator), Ndishimye Lynette (accountant en directie) en Benard (kunstenaar en studiomanager).

"Voor AAK was ik autodidactisch kunstenaar. Ik was vooral mentaal heel rijk. Bij AAK heb ik geleerd te werken met glas en prachtige kunst te maken. En het heeft mijn leven makkelijker gemaakt. Er is meer flexibiliteit. Ik kan voor mezelf werken en voor AAK."

Benard, kunstenaar en studiomanager Afrika Arts Kollektive

AAK zet de sloppenwijk Kyebando op de kaart. De locatie wordt regelmatig gebruikt voor opnames en fotosessies. Dankzij de toegenomen bedrijvigheid profiteren ook de lokale bedrijven, zoals restaurants, bars en motortaxi's. Hierdoor neemt ook de interesse voor kunst en ondernemerschap onder de bewoners van de wijk toe.

Transities versnellen

AAK past in alle opzichten bij het transitiedenken van DOEN: het creëert ruimte voor radicale verbeelding, het gemeenschappelijke staat voorop, ze maken circulair gebruik van materialen en werken aan een sociale en inclusieve wereld. Naast financiële steun deelt DOEN kennis en kan AAK gebruikmaken van het netwerk van DOEN. Zo komt Gisa in contact met initiatieven buiten

Oeganda om te leren over glasbewerking, het leiden van een team en ondernemen. Onder andere met DOEN-partners AtelierNL, Batalo East en Festival sur le Niger.

Uitdagingen

Corona en verkiezingen leiden tot spanningen en onzekerheid in de sloppenwijken. Bedrijven sluiten en kunstenaars kunnen hun werk niet verkopen of uitoefenen. Deelnemers van AAK blijven thuis of vertrekken naar het platteland. Er kunnen nog maar vijf mensen in de studio werken in plaats van tien. Het initiatief vindt snel nieuwe manieren om door te kunnen gaan en niet het risico te lopen deelnemers kwijt te raken.

"Begin 2020 was alles klaar om trainingen in het heet bewerken van glas te starten. Een nieuwe fase voor AAK, dat tot dan alleen met koud glas werkte. Er was wel behoefte aan een uitbouw om met heet glas te werken, ook vanwege de veiligheid. De gemeente zou dit financieren, maar besloot zich onverwachts terug te trekken door corona. Dit bracht AAK in een precaire situatie. Wij besloten

snel: gebruik onze bijdrage voor de verbouwing en zorg ervoor dat de deelnemers kunnen helpen, zodat ze actief betrokken blijven."

Merel Oord, programmamanager Creatief ■

Geleerde lessen

- Kunst heeft het vermogen sociale verandering te stimuleren. Door via kunst samen te werken met betrokkenen en hun zo veel mogelijk eigenaarschap te geven in het proces, draagt AAK positief bij aan het stimuleren van duurzame, creatieve, sociale en economische verandering.
- AAK is niet de enige die een community opbouwt. Door kennis en ervaringen met andere projecten te delen draagt AAK bij aan een beweging om samen met direct betrokkenen sociale verandering te stimuleren via kunst.
- De coronacrisis leert AAK flexibel te zijn en nieuwe kansen te zien, en zorgt daarmee voor veel samenwerking en solidariteit.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN VAN DOEN

Met de bijdrage van Goede Doelen Loterijen steunt DOEN dit jaar 426 voorlopers door middel van subsidies, participaties en leningen. DOEN ondersteunt zowel kleine als grote initiatieven en werkt vanuit de filosofie: subsidiëren waar nodig en participeren waar mogelijk. De rol van DOEN is om in de allereerste fase unieke en verrassende initiatieven te ondersteunen, om ze een vliegende start te geven en daarmee innovatie te stimuleren. Regelmatig is DOEN de eerste financier en speelt daardoor een katalyserende rol. Na die eerste fase komen er vaak andere financiers bij, waarmee de impact van de initiatieven groeit. Ook komt het voor dat DOEN in eerste instantie een subsidie verleent, vervolgens een lening verstrekt en tot slot in aandelenkapitaal investeert. Zo groeit DOEN mee met de voorlopers en geven we hun een kans de wereld écht te veranderen.

Subsidies

Unieke, verrassende en kleinschalige initiatieven met een ideëel doel en onvoldoende eigen financiële middelen om dat doel te bereiken, kunnen een subsidie aanvragen bij DOEN.

We maken hierbij onderscheid tussen:

- projectsubsidie: een financiële gift voor een specifiek project van een organisatie;
- programmasubsidie: een financiële gift om een bepaald programma van een organisatie te steunen;
- institutionele subsidie: een financiële gift om een organisatie als geheel te steunen;
- subsidie met ontbindende voorwaarden: een financiële gift die wordt terugbetaald als een organisatie er na de opstartperiode door middel van een commerciële activiteit in slaagt om zelf voldoende inkomsten te genereren.

Leningen

DOEN ziet de verstrekking van leningen in principe als een taak voor banken,

maar vaak komen aanvragers gezien de fase waarin zij zich bevinden nog niet in aanmerking voor bankfinanciering, bijvoorbeeld omdat ze geen zekerheden kunnen bieden. In deze gevallen kan DOEN besluiten wel een lening te verstrekken om het initiatief toch een kans te geven. Hoe de lening wordt gestructureerd en welke afspraken we maken, hangen af van het initiatief en de verwachte terugbetaalcapaciteit. Ontvangen aflossing en rente zet DOEN opnieuw in om nieuwe initiatieven te financieren.

Participaties

DOEN participeert in startende sociale, duurzame en creatieve ondernemingen en fondsen in binnen- en buitenland die een positieve impact op de maatschappij willen realiseren. Dit gebeurt vanuit de eigen maatschappelijke investeringsmaatschappij van DOEN, DOEN Participaties. Deze investeringsmaatschappij is de afgelopen 25 jaar uitgegroeid tot de grootste

vroegefase-impactinvesteerder voor duurzame en sociale start-ups in Nederland. Kenmerkend voor de investeringen van DOEN Participaties: impact staat centraal, starten in een vroege fase, kunnen meegroeien en risico durven nemen.

Extra ondersteuning vanwege pandemie

Enkele dagen na de lockdown in maart stelt DOEN een Ondersteuningsfaciliteit (OF) in: extra steun aan bestaande partners die door de gevolgen van de covid-19-maatregelen hard geraakt worden. Daarmee wil DOEN voorkomen dat er ondernemingen omvallen die voor de transitie naar een groene, sociale en creatieve samenleving cruciaal zijn, maar ook dat kwetsbare groepen in de samenleving die werkplekken hebben bij door DOEN gesteunde sociale ondernemingen perspectief blijven houden. De OF is er om snel overbrugging te verschaffen en impact te kunnen ►

▲ Bij brouwerij De Prael werken mensen waar de reguliere arbeidsmarkt zich geen raad mee weet. Ze hebben inmiddels twee vestigingen in Amsterdam, een franchise in Den Haag en een franchise in Groningen.

In 2020 hebben 50 DOEN-partners een bijdrage ontvangen uit de Ondersteuningsfaciliteit: 19 partners vanuit Groen, 25 partners vanuit Sociaal en 6 partners van DOEN Participaties.

Een deel van het bedrag is inmiddels weer terugbetaald.

waarborgen, eventueel tot het moment dat duidelijk is of en hoeveel overheidssteun er komt. Het budget voor de Ondersteuningsfaciliteit komt uit de huidige beschikbare middelen. In totaal reserveert DOEN in eerste instantie een bedrag van 3,75 miljoen euro (waarvan 1,2 miljoen voor DOEN Participaties, 1,8 miljoen voor Groen en 750.000 voor Sociaal).

Een voorbeeld van een partner die een bijdrage vanuit de OF ontvangt is De Groene Afslag. De Groene Afslag is een inspirerende en duurzame ontmoetingsplek langs de A1. Mensen kunnen hier eten, drinken en vergaderen, omringd door concrete voorbeelden uit een groene en sociale wereld. Door het verplicht sluiten van de horeca en zalenverhuur zien zij een groot deel van hun inkomsten wegvallen. Dit geldt ook voor de vele sociale onder-

nemingen die werkgelegenheid voor kwetsbare groepen mensen bieden door middel van een horecaconcept, zoals Het Theeza(a)kje en De Prael. Ook De Clique – die diensten levert aan horeca – doet een beroep op extra ondersteuning. Deze steun dient als overbrugging, omdat nieuwe financieringsrondes langer op zich laten wachten dan normaal. Maar ook niet-horeca wordt hard geraakt, zoals ONergy dat irrigatiesystemen op zonne-energie in India plaatst of Studio JUX, een duurzame winkel uit Amsterdam. DOEN is in vergelijking met andere financiers heel snel met het opzetten en implementeren van een ondersteuningsfaciliteit. Omdat het om 'learning by doing' gaat, evalueren de teams elke twee weken of de gekozen opzet werkt en/of er aanpassingen nodig zijn. Het aanvraagproces is gebaseerd op dat van DOEN-partner

de Open Road Alliance, die gespecialiseerd is in brugfinanciering in onvoorziene omstandigheden om impact te borgen. Door een eerder partnership en eerdere cofinanciering met Open Road Alliance heeft DOEN de kennis in huis om dit beslisproces snel te implementeren.

Ontwikkelbijdrage 'social practice' BankGiro Loterij Fonds

Door de maatregelen rond covid-19 hebben veel kunstenaars en cultuurwerkers vrijwel al hun werk en inkomen verloren. Dit geldt vooral voor de kunstsector waar het BankGiro Loterij Fonds zich op richt: kunst waarbij veranderingen in de samenleving aanleiding vormen voor projecten en waar kunstenaars zoeken naar manieren om buiten de gebaande paden mensen te betrekken bij kunst en cultuur, aangeduid met 'social practice'. De huidige situatie vraagt echter juist om deze zoektocht naar nieuwe verbindingen tussen mensen, dwars door bestaande structuren. Het BankGiro Loterij Fonds zet dit jaar extra budget in om een impuls te geven aan de verdere ontwikkeling van kunstenaars die met 'social practice' radicale verbeelding inzetten om een andere, betere wereld te laten zien of te laten ervaren en sociale innovatie in gang te zetten.

In totaal is een bedrag van 150.000

euro daarvoor gereserveerd. Een individuele bijdrage kent een maximum van 7.500 euro en moest zo veel mogelijk in 2020 worden besteed aan een verdiepingstraject van circa drie tot vier maanden.

Het kan bijvoorbeeld gaan om:

- Het actief betrekken van anderen, niet-kunstprofessionals, bij het artistieke maakproces.
- Het creëren van nieuwe relaties tussen belanghebbenden rond een maatschappelijk onderwerp.
- Het doen van artistiek onderzoek om te komen tot nieuwe perspectieven op maatschappelijke vraagstukken.
- Een visie bieden op een radicaal andere (bijvoorbeeld postcorona)wereld.

Voorbeeld Massih Hutak

In het werk van Massih Hutak komen de thema's van gentrificatie en structurele ongelijkheid vaak terug. Hoe zorgen we er als stad voor dat de veranderingen in de (voormalige) verwaarloosde wijken positief zijn voor iedereen? Dus niet alleen voor de welgestelde nieuwe bewoners, maar ook voor de vaak vergeten oude bewoners? De verhalen en ervaringen die Hutak heeft opgedaan worden nu in de vorm van een audiovisueel kunstwerk gedeeld met het publiek. ■

Geleerde lessen

- Snelheid en flexibiliteit zijn de sleutel tot succes: in alle gevallen kan DOEN snel beslissen en de bijdrage binnen enkele dagen overmaken. Dit maakt een enorm verschil. Hoewel de overheid snel is met de steunmaatregelen kan zij niet altijd voorzien in de acute behoefte aan krediet. Daarbij komen veel DOEN-partners niet in aanmerking voor overheidssteun, omdat ze nog geen omzetcijfers kunnen overleggen. Voor de partners die wel ondersteuning vanuit de overheid ontvangen geldt dat zij de extra steun van DOEN terugbetalen zodra de overheidssteun binnen is.
- De steun moet per geval bekeken worden: hoe lopen de tijdslijnen, wat is de impact, komt de onderneming in aanmerking voor additionele overheidssteun? Belangrijk is om alleen te overbruggen naar een toekomst met perspectief en ook flexibel te kijken naar de financieringsvorm afhankelijk van de context.

Na een tussentijdse evaluatie in juni besluit DOEN de Ondersteuningsfaciliteit voort te zetten. In maart 2021 wordt besloten dat de faciliteit overloopt in reguliere programmafinanciering.

Studio JUX is een van de voorlopers in duurzame en eerlijke mode. Ze verkopen hun kleding via eigen winkels, winkels van derden en online. (Foto: Willem de Kam)

DOEN PARTICIPATIES

IMPACT STAAT CENTRAAL BIJ ALLE INVESTERINGEN

Stichting DOEN opereert bij het nastreven van haar doelstellingen vanuit het principe 'Subsidiëren waar nodig, participeren waar mogelijk'. Hoewel het overgrote deel van de jaarlijkse steun uit projectsubsidies bestaat, zet Stichting DOEN ook converteerbare leningen in en investeert via haar dochter, de maatschappelijke investeringsmaatschappij DOEN Participaties B.V., in groene, sociale en creatieve ondernemingen en fondsen die bijdragen aan de doelstellingen van Stichting DOEN: een groene, sociale en creatieve wereld.

▲ PeelPioneers bouwt met steun van DOEN Participaties in Den Bosch de grootste schillenfabriek van Europa. Sinaasappelschillen die overblijven na het maken van vers sap worden ingezet als grondstof voor nieuwe producten.

Met een portfolio bestaande uit 59 directe investeringen en (converteerbare) leningen en 18 fondsinvesteringen (op 31 december 2020) is DOEN Participaties uitgegroeid tot de grootste vroege fase-impactinvesteerder van Nederland in groene, sociale en creatieve start-ups.

Maatschappelijke impact staat voorop

Voor elke participatie zijn impactindicatoren afgesproken die op kwartaalbasis

worden opgevraagd. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om hoeveel CO₂ is bespaard of hoeveel arbeidsplaatsen er gecreëerd zijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De uitkomsten worden regelmatig met de Raad van Toezicht gedeeld.

DOEN Participaties investeert in groene of sociale start-ups om maatschappelijk rendement te halen en neemt daarvoor grote risico's. Hoewel in sommige gevallen dat hoge risico leidt tot een verlies op de investering, maken de ondernemingen wel degelijk impact. Bovendien maken de suc-

cesvolle ondernemingen het verlies weer goed. Alle opbrengsten uit exits worden opnieuw geïnvesteerd, waardoor het portfolio organisch groeit. DOEN Participaties heeft een positief rendement en fungeert sinds drie jaar als een revolverend fonds. Vanzelfsprekend was 2020 voor DOEN Participaties en de groene en sociale start-ups een uitdagend jaar, hoewel de mate waarin de partners van DOEN werden geraakt verschilt. Sommige partners, zoals Seepje, deden het juist heel goed. Voor de meeste partners duurde het langer om (additionele) financiering op te halen.

▼ Rederij Kees is een logistiek bedrijf dat magazijnbeheer en binnenstedelijk vervoer regelt voor zijn klanten in Amsterdam. In het bedrijf biedt Rederij Kees dagbesteding en betaald werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

ZICHTBAARHEID

Het belang van investeren in start-ups die een maatschappelijke impact genereren wordt steeds meer erkend; de ervaringen van DOEN inspireren anderen en helpen om de sociale-impactbeweging verder uit te breiden. De geplande activiteiten naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van DOEN Participaties vinden vanwege de pandemie geen doorgang. Verschillende evenementen waar DOEN Participaties normaal op het podium staat, vinden in 2020 online plaats.

EVPA In september is DOEN Participaties wederom partner van de jaarlijkse conferentie van de European Venture Philanthropy Association (EVPA). Idriss Nor verzorgt een 'keynote speech' op de dag die speciaal gewijd is aan 'social enterprises'. Verschillende partners krijgen de gelegenheid via een digitale rondetafel in contact te komen met investeerders. DOEN Participaties organiseert daarnaast samen met een aantal partners een workshop over duurzaam textiel.

Impact Fest In oktober neemt Idriss Nor deel aan een paneldiscussie over investeren en diversiteit tijdens het jaarlijkse evenement Impact Fest, georganiseerd door de gemeente Den Haag. De investeringsmanagers nemen deel aan de zogenaamde Reversed Pitch en de matchmaking met start-ups en scale-ups.

Co-financing our Future, een netwerk van investeerders waaronder PDENH, Shift en InvestNL, mede opgezet door DOEN-collega Merijn ten Thije, organiseert in december een onlinebijeenkomst om verschillende investeerders bijeen te brengen, 'good practices' uit te wisselen en voor dealsharing. Verschillende teamleden dragen hier inhoudelijk aan bij.

LIEF DOEN Participaties schrijft het nawoord in het boek 'LIEF': een interviewbundel met impactondernemers, waaronder DOEN-partners Seepje en Naïf. DOEN doneert een aantal boeken aan acceleratorprogramma's en opleidingsinstituten. ■

OP 31 DECEMBER 2020
€142 M
TOTAAL GEÏNVESTEERD VERMOGEN

IN 2020
16
NIEUWE INVESTERINGEN

38 DIRECTE
INVESTeringen

5 WAARVAN 5 VANUIT HET
GREEN CHALLENGE FUND

21 CONVERTEERBARE
LENINGEN

18 FONDSINVESTeringen

INTERNE ORGANISATIE

Governance

Stichting DOEN heeft in 2020 een tweekoppige directie. Algemeen directeur Anneke Sipkens verlaat in de loop van het jaar de organisatie. Op 1 januari 2021 treedt Carol Gribnau aan en zij vormt dan de directie met Idriss Nor, directeur participaties. De bezoldiging van de directie voldoet aan de richtlijn van Goede Doelen Nederland.

De Raad van Toezicht bestaat in 2020 uit vijf leden met een zittingstermijn van vier jaar met de mogelijkheid tot verlenging. Hester Maij treedt op 9 september aan als voorzitter. Zij neemt het over van Gert-Jan van der Vossen. Op 9 september start ook Jurene Hooi. Vanuit de Goede Doelen Loterijen zijn twee toehoorders aanwezig bij de vergaderingen van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht komt in 2020 vier keer digitaal bij elkaar en overlegt daarnaast telefonisch over strategische onderwerpen. Voor meer informatie, zie het verslag van de Raad van Toezicht op pagina 55 en verder.

Staf en huisvesting

Op 31 december 2020 telt DOEN 37 medewerkers (33 fte), verdeeld over zes teams (Groen, Sociaal, Creatief, Communicatie, Financiën en Participaties), staf en directie. Deze groep beoordeelt in 2020 1.418 aanvragen en keurt er 426 goed. Daarnaast beheert zij circa 870 lopende financieringen en zet zich in om partners met elkaar te verbinden en zichtbaarder te maken. De staffuncties vervullen een belangrijke rol bij de ondersteuning en monitoring van de kerntaken. DOEN maakt tegen een vergoeding gebruik van enkele faciliteiten van de Goede Doelen Loterijen zoals huisvesting,

HR, ICT en facilitaire ondersteuning. De financiële administratie is deels uitbesteed aan Fiadlon B.V. en een deel van de communicatiewerkzaamheden is uitbesteed aan De Schepper Campagnes B.V.

Net als bij veel andere organisaties heeft covid-19 enorme impact op de manieren van werken. Vanaf medio maart 2020 werkt vrijwel elke medewerker vanuit het eigen huis. Dit brengt de nodige uitdagingen met zich mee, zowel voor de samenwerking tussen de medewerkers en met partners en andere partijen in het externe veld, als voor de medewerkers persoonlijk. DOEN ondersteunt waar mogelijk de inrichting van de werkplek en alle digitale faciliteiten. Ook wordt er extra aandacht besteed aan interne communicatie en aan het welzijn van de individuele medewerkers. Het team is in staat gebleken om de kern van het werk – het financieren van voorlopers – onverminderd voort te zetten. Boven op de reguliere werkzaamheden werd binnen korte tijd een speciale Ondersteuningsfaciliteit opgezet voor partners die in de problemen kwamen. Hieruit zijn ook nog eens vijftig financieringen gedaan.

Vereenvoudiging processen

In 2018 is DOEN gestart met het vereenvoudigen van de werkprocessen om zodoende meer tijd vrij te maken voor de kerntaak: het vinden, beoordelen en financieren van voorlopers. DOEN gaat hier in 2020 mee door, onder andere door het jaarplanproces te versimpelen en het onlineaanvraagproces te verbeteren. In 2020 is de database Squirrel 'naar de cloud' gegaan en heeft een upgrade gekregen.

In de zomer werkt het DOEN-team om de week een dag bij MidWest, een sociale partner van DOEN.

Ook bleek het afgelopen jaar dat de systemen van DOEN goed op afstand functioneerden.

Transitie en impact

Het transitiedenken en doen staan centraal in de werkwijze van DOEN. Dit denken is in 2018 in samenwerking met DRIFT en AVANCE ontwikkeld en DOEN is nu samen met haar partners aan het leren. Vanaf 2018 zijn de teams aan de slag gegaan met het aanscherpen van de keuzes op basis van de transities. De rapportageformulieren sluiten aan op het transitiedenken. Niet alleen met kwantitatieve cijfers, maar ook door ruimte te geven aan reflectie. En door aandacht te besteden aan hoe de innovatieve ideeën vanuit de niche naar mainstream gebracht kunnen worden. DOEN reflecteert jaarlijks op de informatie die vanuit de projectpartners ontvangen is en plaatst deze in het eigen transitieperspectief. Leren over transities doet DOEN ook gezamenlijk. In 2019 is geëxperimen-

teerd met een transitie-expeditie rond textiel. Samen met partners is gereflecteerd op de huidige staat van de transitie en nagedacht over nieuwe mogelijkheden om de transitie aan te jagen. Door covid-19 heeft dit in 2020 geen opvolging gekregen, maar DOEN gaat hier in 2021 mee verder. In 2021 – het jaar dat Stichting DOEN dertig jaar bestaat – zal DOEN expliciet kijken naar de geleerde lessen over transities en hiermee naar buiten treden.

Communicatie

In 2020 implementeert het communicatieteam een nieuwe strategie voor zijn onlinecommunicatie. Hierdoor stijgt het onlinebereik van DOEN. Zowel het aantal volgers als het percentage mensen dat zich voelt aangesproken door de berichten van DOEN verdubbelt en gemiddeld lezen 15.000 mensen onze berichten. Iets wat erg goed uitkomt in een jaar waarin communicatie vrijwel uitsluitend online plaatsvindt. Hoopvolle verhalen

van partners die midden in de coronacrisis het roer omgooien, die blijven doorzetten, met inventieve oplossingen komen en perspectief op een betere wereld bieden, staan het hele jaar centraal.

Ook migreren alle websites van DOEN, DOEN Participaties en het BankGiro Loterij Fonds naar de cloud. Hiermee krijgen alle websites ook tegelijk een nieuw uiterlijk en worden er portfolio's toegevoegd waarin up-to-date-informatie over de partners te vinden is.

Integriteit

DOEN heeft al jaren aandacht voor interne gedragsregels. Voor medewerkers en externe betrokkenen bestaan er een klachtenregeling en een klokkenluidersregeling. DOEN werkt in 2020 het integriteitsbeleid verder uit, mede op basis van de 'Handreiking integriteitssystemen', opgesteld door brancheorganisatie Goede Doelen Nederland.

In het eerste halfjaar van 2021 zal het integriteitsbeleid met alle medewerkers worden besproken. Ook zal het nieuwe beleid als standaardonderdeel worden opgenomen in de functionerings- en beoordelingsgesprekken. DOEN is ervan overtuigd dat dergelijke besprekingen, waarbij ook praktijkgevallen kunnen worden besproken, alle medewerkers zal helpen alert te blijven op signalen binnen en buiten DOEN die kunnen duiden op niet-integer gedrag.

De afgelopen jaren zijn er geen klachten geweest over niet-integer gedrag van personeelsleden. Als bij DOEN een klacht binnenkomt die betrekking heeft op een door DOEN gesteund initiatief, neemt de directie van DOEN contact op met de directie dan wel de voorzitter van het bestuur van de desbetreffende organisatie met het verzoek de klacht te onderzoeken en af te handelen. DOEN is van mening dat de verantwoordelijkheid voor de afhandeling van de klacht alleen bij de desbetreffende organisatie kan ►

liggen. De directie van DOEN vraagt wel te worden geïnformeerd over de afhandeling van de klacht. Als de desbetreffende organisatie geen of onvoldoende aandacht besteedt aan deze klacht, kan de directie van DOEN besluiten de relatie met de organisatie te verbreken. In de contracten met partners staan standaard afspraken over integriteit. DOEN is ervan overtuigd dat aandacht voor integriteit binnen de eigen organisatie en bij onze partners een belangrijke bijdrage levert aan een veilig werkklimaat voor iedereen.

Samenwerking met Goede Doelen Loterijen

DOEN werkt in het verlengde van en in aanvulling op de Nationale Postcode Loterij, BankGiro Loterij en VriendenLoterij. Dankzij de deelnemers aan deze loterijen kan DOEN jaarlijks meer dan vierhonderd voorlopers financieren. Waar mogelijk werkt DOEN samen met de drie loterijen om haar doelstelling te bereiken:

- DOEN is al jaren de kraamkamer van de drie loterijen. Sinds de oprichting van DOEN zijn al meer dan zeventig organisaties die eerder van DOEN financiering kregen, doorgegroeid naar vaste beneficiënt of partner van een van de loterijen of ontvingen een eenmalige bijdrage. In 2020 krijgen in totaal vijf oud-partners van DOEN, waaronder One Acre Fund en De Buurtcamping, een (eenmalige) bijdrage van de loterijen.
- DOEN maakt veelvuldig gebruik van het brede communicatieplatform van de drie loterijen. Via tv-uitzendingen

van Koffietijd, 5 Uur Live en later de 5 Uur Show, Miljoenenjacht en Eén tegen 50 worden verschillende DOEN-partners onder de aandacht gebracht van een breed publiek. In 2020 staan (oud-)DOEN-partners ook centraal in het nieuwe televisieprogramma Briljant. Ook in mailings van de Postcode Loterij en in de Voordeelagenda komen partners van DOEN aan bod.

- DOEN zoekt altijd samen met de loterijen mogelijkheden voor verdere verduurzaming. Onderdeel daarvan is verduurzaming van het prijzenpakket. In 2020 maken DOEN-partners i-did, Naïf en Seepje onderdeel uit van het prijzenpakket.

- In maart 2020, net voor de lockdown, vinden de Goed Geld Gala's van de loterijen plaats. De loterijen maken op hun evenementen indien mogelijk gebruik van DOEN-partners voor de catering, onder meer Koeckebackers, Chocolatemakers en Het Theeza(a)kje.

- Tot slot inspireren de drie loterijen en DOEN elkaar over en weer met (lunch)lezingen en projectbezoeken voor medewerkers. Vlak voor de lockdown in maart organiseert DOEN een drukbezochte lunchlezing over duurzaam textiel voor de loterijmedewerkers.

Walk our talk

DOEN streeft naar een zo duurzaam en sociaal en inclusief mogelijke bedrijfsvoering. DOEN roept voor het organiseren en faciliteren van haar evenementen en activiteiten zo veel mogelijk de hulp in van sociale en

duurzame ondernemers, zoals Jack Bean (plantaardig fastfood), the Sign Language Coffee Bar (waar dove en slechthorende barista's werken) of Stichting 5D. DOEN laat haar drukwerk zo verantwoord mogelijk drukken: FSC-papier of Vibers papier, 'cradle-to-cradle' en zo mogelijk met duurzame inkt.

De roep vanuit de samenleving om meer diversiteit en inclusiviteit bereikt ook DOEN. Diversiteit is een ideale voedingsbodem voor creativiteit, innovatie en samenwerking. Hoewel we een behoorlijk diverse organisatie zijn – bij Stichting DOEN werken circa veertig medewerkers met verschillende achtergronden – zullen we hier in 2021 nog meer aandacht aan besteden.

DOENs grootste voetafdruk ligt bij het reizen. Het bezoeken van internationale partners was in 2020 voor een groot deel niet mogelijk. Gebleken is dat virtuele bijeenkomsten meer mogelijkheden bieden dan voorheen gedacht. Desalniettemin blijft het DOEN-werk mensenwerk waardoor reizen deels noodzakelijk blijven. Teamleden bekijken altijd kritisch of er alternatieven zijn en hoeveel mensen écht moeten reizen. Internationale afspraken gaan steeds meer via videochat en voor projecten en congressen in buurlanden gebruiken DOEN-medewerkers in principe de trein. Noodzakelijke vluchten compenseert DOEN via de Climate Neutral Group. Voor vervoer binnen Nederland kunnen medewerkers gebruikmaken van openbaar vervoer, (elektrische) bedrijfsfiets, elektrische auto of Greenwheels. DOEN-medewerkers komen zo veel mogelijk op de fiets naar kantoor of reizen met een NS Business Card, die DOEN al haar personeelsleden verschaft. ■

◀ In 2020 maakt Seepje, gesteund vanuit DOEN Participaties, onderdeel uit van het prijzenpakket van de Nationale Postcode Loterij. (Foto: Petra Steenkamer)

In juli 2020 heeft het team van DOEN een uitje naar Pampus. ▶

MEDEWERKERS STICHTING DOEN

DIRECTIE

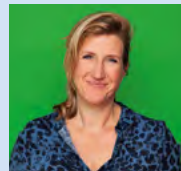
Carol Gribnau*
Algemeen directeur

Idriss Nor
Directeur participaties

*per 1 januari 2021

COMMUNICATIE

Tatiana van Lier
Teammanager

Rolinda Ferron
Communicatiemanager

Hilde Neijssel
Communicatiemanager

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

Hoyan Yim
Financieel manager

Gerard Kalkwarf
Financieel administrateur

Gerrit Eikenaar
Financieel medewerker

ONDERSTEUNING DIRECTIE EN BUREAU

Femke van Casteren
Directieassistent

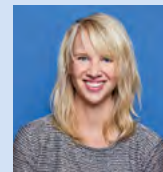

Mo Banadji
Office manager

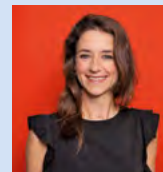
TEAM GROEN

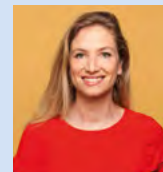
Maarten Derksen
Programmamanager

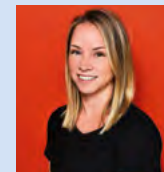
Irene de Jong
Teammedewerker

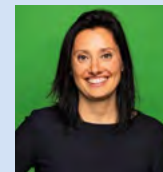
Marije Schasfoort
Programmamanager

Freija Vermeer
Programmamanager

Mireille Spanjaard
Teammedewerker

Saskia Werther
Programmamanager

Nicole Willemse
Teammedewerker

TEAM CREATIEF/BANKGIRO LOTERIJ FONDS

Yu-Lan van Alphen
Programmamanager

Steve Elbers
Programmamanager

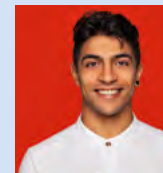
Fayette Montroos
Teammedewerker

Gertrude Flentge
Programmamanager

Merel Oord
Programmamanager

Arjuna Hiffler Mani
Teammedewerker

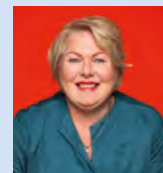

Geerte Wachter
Programmamanager

TEAM PARTICIPATIES

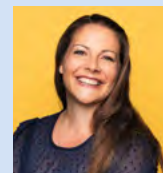
Beau-Anne Chilla
Investmentmanager

Linda van Beek
Teammedewerker

Mirjam Niessen
Investmentmanager

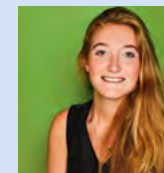
Katinka Ross
Teammedewerker

Marc Rasmussen
Investmentmanager

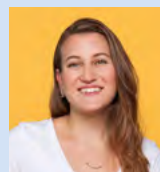

Merijn ten Tije
Investmentmanager

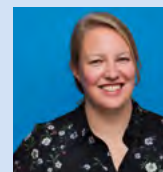

Michelle de Rijk
Investmentmanager

TEAM SOCIAAL

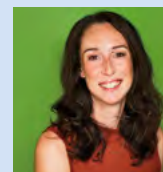
Adriana Cohen Hendriquez
Analist

Tessa Geertsema
Teammedewerker

Reineke Schermer
Programmamanager

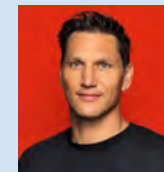
Nicole Rietvelt
Programmamanager

Alianke van de Wal
Teammedewerker

Safka Overweel
Programmamanager

Jan Maarten Kloosterman
Teammedewerker

TEAM POSTCODE LOTERIJ BUURTFONDS

VERSLAG EN VERANTWOORDINGSVERKLARING

RAAD VAN TOEZICHT

Stichting DOEN zet zich in voor een groene, sociale en creatieve samenleving en heeft het afgelopen jaar maar liefst 426 projecten in binnen- en buitenland gefinancierd. DOEN is opgericht door de Nationale Postcode Loterij en verkrijgt nu bijdragen van de Nationale Postcode Loterij, VriendenLoterij en BankGiro Loterij. Met elke loterij is een meerjarige overeenkomst gesloten.

Toezichthoudende taak

De Raad van Toezicht van DOEN vergadert minimaal vier keer per jaar en zoveel vaker als de raad dat nodig vindt. In 2020 ging het in totaal om vier formele vergaderingen, die alle digitaal plaatsvonden. Ook woonde de Raad van Toezicht de Goed Geld Gala's bij. Normaliter vinden jaarlijks ook bijeenkomsten plaats die het werk van de raad ondersteunen, zoals de informele bijeenkomst met alle medewerkers en projectbezoeken aan partners van de stichting en van DOEN Participaties. Wegens de covid-pandemie was dit in 2020 helaas niet mogelijk.

Agendapunten voor de reguliere vergaderingen zijn: uitvoering van de strategie vanuit het meerjarenplan, het jaarplan en de begroting, participatievoorstellen en de bevindingen uit de controle van de jaarrekening. Een selectie van verleende subsidies wordt elke vergadering toegelicht. Ook op de agenda staan de uitkomsten van evaluaties en de gang van zaken in de organisatie en bij de diverse deelnemingen van DOEN Participaties B.V., waaronder in ieder geval ProCredit Holding, de omvangrijkste

participatie van DOEN. In 2020 is er de nodige aandacht voor zaken als extra ondersteuning van partners die geraakt zijn door de covid-lockdown, het welzijn van de medewerkers en het opzetten van het nieuwe programma Postcode Loterij Buurtfonds. De directie is bij alle vergaderingen van de Raad van Toezicht aanwezig. Vanuit het oogpunt van 'good governance' heeft de raad vooroverleg zonder directie en toehoorders. De Raad van Toezicht heeft een auditcommissie en een benoemings- en remuneratiecommissie.

De auditcommissie heeft in 2020 vier digitale vergaderingen. Naast de vergaderingen is er maandelijks telefonisch overleg tussen de auditcommissie, de directie, de financieel manager en leden van het investmentteam om onder andere financiële rapportages of investeringsvoorstellen te bespreken. De adviezen van de auditcommissie komen in de vergadering van de Raad van Toezicht aan de orde.

De Raad van Toezicht is in 2020 actief betrokken bij het werven en selecteren

▲ Hester Maij is per 9 september 2020 de nieuwe voorzitter van de Raad van Toezicht van Stichting DOEN.

van de nieuwe voorzitter, Hester Maij, en het nieuwe lid, Jurrenne Hooi. Beiden zijn op 9 september 2020 begonnen. Zowel de oude als de nieuwe voorzitter van de Raad van Toezicht heeft veelvuldig contact met de directie omtrent de voorbereiding van de agenda, de inhoud en de planning van de vergaderingen en overige activiteiten van de raad, evenals het bespreken van het verloop van het jaar met de directie.

Om de toezichthoudende taak goed te kunnen vervullen, bezoekt de Raad van Toezicht naast de reguliere vergaderingen gewoonlijk een of meerdere DOEN-partners binnen Nederland. In 2020 zou de oktobervergadering plaatsvinden in de Chocolatemakers-fabriek, waarna gegeten zou worden met het hele DOEN-team bij De Prael. Vanwege de covid-pandemie kon dit helaas niet plaatsvinden. Wel kreeg de raad een enthousiaste en geïnspireerde presentatie van het sociale project Club Goud tijdens een van de di- ▶

gitale vergaderingen. Ook het interne team voor het speerpunt Klimaat & Voedsel gaf een inzichtelijke presentatie. Hierbij zijn de geleerde lessen besproken van de werkwijze en de behaalde impact van het speerpunt dat eind 2020 afgerond is.

Zelfevaluatie

De Raad van Toezicht evalueert jaarlijks in groepsverband het eigen functioneren. De raad heeft op 16 maart 2020 de jaarlijkse zelfevaluatie gedaan. Hieruit volgden negen bevindingen. Een attentiepunt is de wijze waarop de directie effectief van advies kan worden voorzien, zonder dat de verantwoordelijkheid in feite wordt overgenomen. De Raad van Toezicht beveelt aan om hierover met de directie een open dialoog te hebben. Een ander attentiepunt is een meer evenredige verdeling van de aandacht tussen subsidies en participaties. De werving en selectie van de twee nieuwe leden liep door de lockdown vertraging op. Uiteindelijk konden Hester Maij en Jurenne Hooi in september starten. De raad gaat daarom opnieuw samenkomen om de toezichtvisie te bespreken en vast te leggen.

De betrokkenheid van zowel de oude als de nieuwe leden van de Raad van Toezicht bij Stichting DOEN is groot.

Besteding van middelen

Stichting DOEN werkt met een meerjarenplan. In 2017 is het plan voor de periode 2018-2022 ontwikkeld waarin de hoofdlijnen van het beleid zijn vastgelegd. Ieder jaar stelt DOEN een jaarplan op met concrete doelen en een bijhorende begroting. Zoals verderop in het jaarverslag te lezen is, heeft DOEN zich vanaf het begin van de lockdownperiode, halverwege maart 2020, hard gemaakt voor de partners binnen en buiten Nederland en waar nodig de uitvoering van de begroting en het jaarplan 2020 gewijzigd om een zo groot mogelijke impact te blijven maken in een veranderende wereld. De gevolgen van de covid-pandemie voor de partners zijn groot, maar de bestaande aandachtsgebieden van DOEN blijken

in 2020 onverminderd belangrijk: er is meer dan ooit behoefte aan innovatieve voorlopers die een radicaal groenere, socialere en creatieve wereld voor zich zien en waarmaken. Sommige DOEN-partners zijn kwetsbaar, doordat zij bijvoorbeeld hun sociale onderneming net begonnen zijn of als creatieve instelling afhankelijk zijn van bezoekers, of doordat ze buiten de boot vallen van de overheidssteun omdat ze dingen juist net even anders doen en geen lobby hebben in Den Haag. Gedurende de lockdown is echter gebleken dat DOEN-partners bij uitstek flexibel en innovatief zijn en ook, of eigenlijk zelfs in 2020 heeft DOEN honderden mensen kunnen ondersteunen die hun droom voor een betere wereld zijn gaan waarmaken.

Op themaniveau worden doelen, criteria en uitsluitingen vastgelegd in beleidsnotities. Aan de hand van dit vastgelegde beleid bepaalt DOEN de besteding van middelen en de financiering van voorlopers. Met regelmatige 'dossierreviews' controleert DOEN intern of dossiers van gefinancierde projecten op orde zijn en of de werkwijze volgens de opgestelde interne procedures is. In 2020 is er een nieuwe procedure toegevoegd waarmee bestaande partners die geraakt werden door de lockdown op korte termijn extra ondersteuning konden ontvangen. Het waarborgen van gerealiseerde of potentiële impact voor de sector, deelnemers of eindgebruikers staat hierbij voorop, waarover elders in dit jaarverslag meer.

Programmamanagers beoordelen de ontvangen rapportages en regelmatig vinden er externe evaluaties plaats van programma's en grotere projecten. DOEN bespreekt de resultaten van deze evaluaties en verbindt er conclusies aan voor toekomstige financieringen. Het leren van en communiceren over impact van de verleende ondersteuning staan bij DOEN centraal. Op verschillende wijze zijn de programmamanagers met het vaststellen en leren van de impact actief. Hieraan besteedt DOEN ook aandacht in het jaarverslag en op de website.

DOEN kent een heldere procedure voor het behandelen van aanvragen voor financiering. Elke week vindt er projectoverleg plaats waarin programmamanagers voorstellen aan de directie voorleggen. De directie van DOEN besluit of zij de aanvragen goedkeurt. Participatievoorstellen worden na goedkeuring van de directie ter besluitvorming voorgelegd aan de Raad van Toezicht. Jaarlijks voert de externe accountant van DOEN als onderdeel van de jaarrekeningcontrole een interim-controle uit waarbij onder andere aandacht is voor de interne bedrijfsprocessen.

Richtlijnen

DOEN heeft het CBF-keurmerk en de anbi-status. In 2020 rondt DOEN de driejaarlijkse CBF-hertoetsing succesvol af. De jaarrekening wordt opgesteld in overeenstemming met richtlijn 650. De bezoldiging van de directie is vastgesteld door de Raad van Toezicht en voldoet aan de richtlijn van Goede Doelen Nederland.

Samenstelling van de Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd (en ontslagen) door de Raad van Commissarissen van de Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V. Bij de samenstelling van de raad wordt rekening gehouden met de verschillende thema's van DOEN. In 2020 heeft Gert-Jan van der Vossen de voorzittersrol overgedragen aan Hester Maij.

De Raad van Toezicht bestaat op 31 december 2020 uit vijf leden die een breed scala aan achtergronden en expertise vertegenwoordigen:

- Hester Maij, voorzitter vanaf 9 september 2020.
- Marcel Schuttelaar, lid vanaf 1 februari 2017, voorzitter auditcommissie vanaf september 2017.
- Judith Brandsma, lid vanaf 1 juli 2017, lid auditcommissie vanaf september 2017.
- Ron Thiemann, lid vanaf 4 juli 2019.
- Jurenne Hooi, lid vanaf 9 september 2020.

De leden van de raad hebben de volgende relevante (neven)functies per eind 2020:

- Hester Maij is corporate director public, regulatory & quality affairs bij Royal Friesland Campina, lid Raad van Toezicht Fonds Podiumkunsten, voorzitter Faunabeheereenheid Overijssel, bestuurslid Nederlandse Zuivel Organisatie NZO, Bestuurslid zuivel NL, bestuurslid Stichting Courage, bestuurslid Stichting Weidegang en algemeen bestuurslid VNO-NCW.
- Marcel Schuttelaar is Managing Partner Schuttelaar&Partners, voorzitter van de Healthy World Cooperation, voorzitter en coach Stichting Noordzeeboerderij, aandeelhouder en coach Hortimare, aandeelhouder en coach Crowd About Now, voorzitter Smart Food Alliance, Ambassador Wageningen UR, Ambassador MVO Nederland en voorzitter Jachtclub Scheveningen.
- Judith Brandsma is lid van Raad van Commissarissen van Fair Capital Partners en lid van Raad van Commissarissen van De Correspondent.
- Ron Thiemann is directeur van Deltares, lid raad van bestuur Nederlands Water Partnership, lid Raad van Toezicht CE-Delft en bestuurslid SmartPort.
- Jurenne Hooi is onafhankelijk adviseur op het gebied van armoedebestrijding. Daarnaast vervult zij verschillende toezichthoudende rollen: lid Raad van Commissarissen bij Woonstichting De Key, voorzitter Raad van Toezicht van het Amsterdam Museum, voorzitter Raad van Toezicht Swazoom, lid Raad van Advies van Purpose, lid Raad van Toezicht van Cordaan Amsterdam, lid Raad van Toezicht van Ouder- en Kindteams Amsterdam, lid Raad van Toezicht van ONS Bank, voorzitter Raad van Toezicht van Mental Health Caribbean, voorzitter bestuur bij Dipsaus, Lid Raad van Advies TechMeUp en lid Bestuur Internationale Koorbiënnale Haarlem.

De Raad van Toezicht en de directie van DOEN hebben afspraken gemaakt over invulling van de bevoegdheid als enig aandeelhouder bij de enige volle dochter van de stichting, DOEN Participaties B.V.

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen als zodanig geen bezoldiging, middellijk noch onmiddellijk. Een redelijke vergoeding voor de door hen voor DOEN gemaakte kosten en door hen verrichte werkzaamheden wordt niet als bezoldiging aangemerkt. Deze vergoedingen zijn in de jaarrekening zichtbaar gemaakt en nader toegelicht. Het beleid inzake de vergoeding aan de leden van de Raad van Toezicht wordt vastgesteld door de Raad van Commissarissen van de Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V.

Samenstelling directie

Medio 2020 neemt Anneke Sipkens (algemeen directeur) afscheid van DOEN. De Raad van Toezicht is haar erkentelijk voor wat zij voor DOEN heeft betekend. De werving en selectie van een codirecteur wordt in het tweede halfjaar van 2020 opgezet en succesvol afgerond. De nieuwe codirecteur, Carol Gribnau, is op 1 januari 2021 begonnen.

Eind 2020 bestaat de directie van Stichting DOEN uit Idriss Nor, directeur participaties.

Relevante nevenfuncties van de directie per eind 2020:

- De directeur participaties is lid van de Raad van Toezicht van Stichting Democratie & Media, voorzitter van de huurdersvereniging Elisabeth Otter-Knoll en lid Advisory Board Artsformation.

De directie van DOEN reserveert regelmatig tijd om haar functioneren te evalueren, 'lessons learned' te bespreken en te bepalen of er aanpassingen of aanvullingen nodig zijn op de strategie. De voorzitter van de Raad van Toezicht beoordeelt het functioneren van de directie aan de hand van het beoordelingsreglement.

Omgang met belanghebbenden

De belangrijkste belanghebbenden van DOEN zijn de aanvragers, de Holding Goede Doelen Loterijen en de samenwerkingspartners van DOEN. De middelen en kanalen die DOEN inzet om hen te bereiken zijn:

direct contact, het jaarverslag, de website, de socialmediakanalen van DOEN, het BankGiro Loterij Fonds, DOEN Participaties B.V. en het Postcode Loterij Buurtfonds, diverse middelen met voorbeelden van projecten die DOEN ondersteunt, het intranet, verschillende bijeenkomsten en mailings en tv-programma's van de drie loterijen waarin aandacht is voor initiatieven die DOEN financiert. Het communicatieteam bespreekt de reacties op de informatieverstrekking door DOEN en neemt ze mee bij de ontwikkeling van de communicatiestrategie.

Evaluatie

Jaarlijkse monitoren de drie loterijen Stichting DOEN in een meetpunten-gesprek. Voorafgaand aan dit gesprek beantwoordt DOEN schriftelijk vragen over de financiën, de strategie en de effectiviteit en efficiëntie van de bestedingen. In 2020 heeft dit gesprek plaatsgevonden, er waren geen bevindingen.

Vooruitblik 2021

De gevolgen van de covid-pandemie en lockdown zijn alomtegenwoordig en ook in 2021 is extra ondersteuning noodzakelijk voor de DOEN-partners die hard getroffen zijn. In 2021 gaan de voorbereidingen van start voor het volgende Meerjarenplan, dat in 2023 ingaat. De wereld rondom DOEN bevindt zich in een turbulente fase, dus de leidende vraag blijft: waar kunnen we het meeste impact maken met onze middelen, kennis en verbindingskracht?

DOEN Participaties blijft in 2021 enerzijds gefocust op het veiligstellen van de behaalde en beoogde impact van de bestaande partners in de portfolio. Daarnaast is er ruimte voor nieuwe innovatieve partners die in 2020 in de pijlpijn zijn gekomen. DOEN zal het impactleertraject, dat eind 2017 is gestart, verder operationaliseren, zodat behaalde impact sneller en eenvoudiger inzichtelijk gemaakt kan worden. Tot slot is er aandacht voor het verder professionaliseren en ontwikkelen van het DOEN-team. ■

FINANCIËEL VERSLAG

CIJFERS VAN DOEN

▲ ‘Beethoven Lost in Silence’ is een visueel theaterconcert voor zowel doof en slechthorend als horend publiek. Het laat zien dat een inclusief theateeraanbod mogelijk is. (Foto: Kamerich & Budwilowitz)

Enkelvoudige balans per 31 december 2020 (na resultaatbestemming)

Alle bedragen zijn in euro's

ACTIVA

Materiële vaste activa in het kader van de bedrijfsvoering

Andere vaste bedrijfsmiddelen

31 DECEMBER 2020

31 DECEMBER 2019

57.691

100.267

Financiële vaste activa in het kader van de doelstelling

Deelnemingen

1 131.416.771

139.583.240

Leningen

4.034.665

4.885.829

135.451.436

144.469.069

Vorderingen

DOEN Participaties B.V.

45.416

-

Overige vorderingen

5.939.952

10.340.864

Overlopende activa

91.329

586.011

6.076.697

10.926.875

Liquide middelen

2 25.248.146

24.695.459

Totaal

166.833.970

180.191.670

PASSIVA

Reserves en fondsen 3

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve projecten

4 8.734.293

6.017.405

Bestemmingsreserve leningen

5 421.850

664.418

Bestemmingsreserve bedrijfsvoering

4.167.586

3.788.552

Bestemmingsreserve financiering vaste activa bedrijfsvoering

57.691

100.267

Bestemmingsreserve financiering activa doelstelling

6 128.994.653

139.485.759

Herwaarderingsreserve

7 6.456.783

4.983.310

Bestemmingsfonds

Bestemmingsfonds projecten

8 3.729.583

3.631.243

152.562.439

158.670.954

Schulden

Langlopende schulden (> 1 jaar)

Financieringsverplichtingen

2.048.829

2.487.888

Kortlopende schulden (< 1 jaar)

Financieringsverplichtingen

10.244.537

12.695.863

DOEN Participaties B.V.

-

4.538.060

Nationale Postcode Loterij N.V.

11.471

62.749

Crediteuren

111.675

1.078.407

Belastingen en premies sociale verzekeringen

696.450

227.896

Overige schulden en overlopende passiva

1.158.569

429.853

12.222.702

19.032.828

Totaal

166.833.970

180.191.670

1 DOEN is eigenaar van de maatschappelijke investeringsmaatschappij DOEN Participaties B.V. DOEN Participaties steunt groene en sociale bedrijven en fondsen die helpen de doelstellingen van DOEN te realiseren. De investeringen worden tegen reële waarde opgenomen in de jaarrekening. Een aanzienlijk deel is de participatie in ProCredit Holding AG & Co. KGaA dat het (groene) midden- en kleinbedrijf in economisch achtergebleven landen met leningen en andere bankdiensten steunt. ProCredit Holding is aan de beurs van Frankfurt genoteerd. Omdat de beurskoers op 31 december een momentopname is, kan een belang sterk fluctueren. Deze waardeverandering heeft effect op de herwaarderingsreserve.

2 DOEN ondersteunt veel initiatieven. Zij ontvangen hun bedragen in delen zodat DOEN de voortgang kan volgen. Het gevolg is dat de nog niet uitgekeerde delen tijdelijk bij DOEN blijven staan. DOEN heeft daardoor altijd een aanzienlijke post liquide middelen. Dit zijn dus grotendeels middelen die al zijn toegezegd aan initiatieven, maar tijdelijk nog bij DOEN staan.

3 De bestemmingsreserves zijn door het bestuur gevormd.

4 Beschikbaar voor ondersteuning van groene, sociale en creatieve voorlopers in 2021 (vrije reserve).

5 Beschikbaar voor leningen die DOEN al heeft toegezegd maar nog niet uitgekeerd. Als na balansdatum aan de voorwaarden wordt voldaan is DOEN gebonden tot uitkering over te gaan.

6 De reserve voor alle leningen en participaties die DOEN heeft verstrekt aan groene en sociale ondernemers.

7 De herwaarderingsreserve is het verschil tussen de reële waarde van de door DOEN en DOEN Participaties verstrekte participaties/leningen en de aanschaffingswaarde minus voorzieningen. De reserve bestaat uit de meerwaarde van de aandelen in ProCredit Holding AG & Co. KGaA. Die waarde beweegt mee met de koers van het aandeel op de beurs in Frankfurt.

8 Bestemd voor speciale projecten waarvoor DOEN een bestemde bijdrage heeft ontvangen.

Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2020

BATEN

Baten van loterijorganisaties

- Nationale Postcode Loterij N.V.
- Nationale Postcode Loterij N.V. inzake speciale projecten
- VriendenLoterij N.V.
- BankGiro Loterij N.V.

Overige baten

LASTEN

- Publicitaire ondersteuning van initiatieven

Bestedingen binnen de thema’s

Gefinancierd met bijdragen van:

- Nationale Postcode Loterij N.V.
- VriendenLoterij N.V.
- BankGiro Loterij N.V.

Totaal bestedingen binnen de thema’s

Totaal besteed aan doelstelling

Beheer en administratie

- Kosten beheer en administratie

Som van de lasten

Saldo voor financiële baten en lasten

Saldo financiële baten en lasten

Saldo van baten en lasten*

* Bestemming saldo van baten en lasten

Toevoeging/onttrekking aan:

- Bestemmingsreserve projecten
- Bestemmingsreserve toegezegde leningen
- Bestemmingsreserve bedrijfsvoering
- Bestemmingsreserve financiering vaste activa bedrijfsvoering
- Bestemmingsreserve financiering activa doelstelling
- Bestemmingsfonds projecten

Toelichting bestedingsruimte DOEN

Saldo van baten en lasten

Nettobestemming financiering activa doelstelling**)

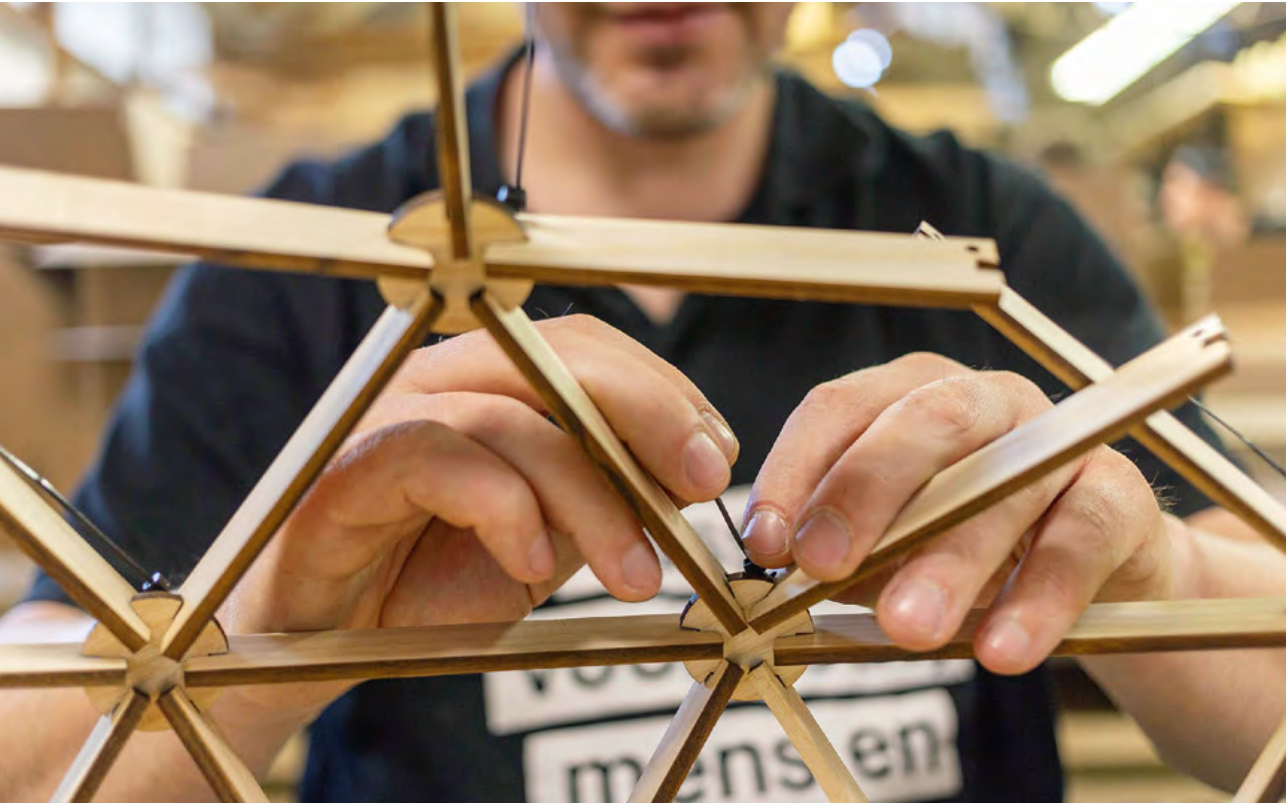
Saldo van baten en lasten na nettobestemming financiering activa doelstelling

	WERKELIJK 2020	BEGROTING 2020	WERKELIJK 2019
	22.500.331	22.500.000	22.500.676
	2.200.000	-	6.700.000
	3.001.468	3.000.000	3.001.870
	4.332.499	4.225.000	4.332.499
	32.034.298	29.725.000	36.535.045
	66.762	-	61.970
	32.101.060	29.725.000	36.597.015
	2.482.654	4.936.571	5.252.657
	20.566.501	18.205.440	21.317.206
	2.987.744	3.371.288	3.570.458
	3.695.476	3.418.989	3.451.005
	27.249.721	24.995.717	28.338.669
	29.732.375	29.932.288	33.591.326
	810.303	761.914	800.076
	30.542.678	30.694.202	34.391.402
	1.558.382	(969.202)	2.205.613
	(9.140.370)	(229.000)	(1.772.875)
	(7.581.988)	(1.198.202)	432.738
	2.716.888	(1.383.732)	(1.017.698)
	(242.568)	-	79.418
	379.034	427.030	(13.821)
	(42.576)	(12.500)	40.217
	(10.491.106)	(229.000)	1.519.661
	98.340	-	(175.039)
	(7.581.988)	(1.198.202)	432.738
	(7.581.988)	(1.198.202)	432.738
	(10.491.106)	(229.000)	1.519.661
	2.909.118	(969.202)	(1.086.923)

**) Dit betreft de nettobestemming voor investeringen in het boekjaar in leningen, participaties en garanties in het kader van de doelstelling. Deze worden niet als last verantwoord in de staat van baten en lasten, maar hebben wel effect op de bestedingsruimte van DOEN.

	DIRECT TOEGEREKEND AAN DE DOELSTELLING							
	Publicitaire ondersteuning van initiatieven	Gefinancierd uit bijdrage van de Nationale Postcode Loterij N.V.	Gefinancierd uit bijdrage van de VriendenLoterij N.V.	Gefinancierd uit bijdrage van de BankGiro Loterij N.V.	Kosten beheer en administratie	Totaal 2020	Begroting 2020	Totaal 2019
Financieringen	-	16.384.455	2.315.825	3.226.337	-	21.926.617	22.810.000	23.391.531
Koersverschillen	-	(24.533)	-	-	-	(24.533)	-	26.547
Financiering speciale projecten	-	2.101.660	-	-	-	2.101.660	-	2.375.039
Mutatie duurzame waardeverminderingen financieringen	-	221.189	313.640	-	-	534.829	-	349.814
Publicitaire ondersteuning van initiatieven:								
• gericht op verkrijgen van aanvragers	202.189	-	-	-	-	202.189	-	148.910
• gericht op zichtbaarder maken van partners	1.492.421	-	-	-	-	1.492.421	4.575.000	4.434.454
• DOEN-brede kosten	419.268	-	-	-	-	419.268	-	331.038
Lonen en salarissen	195.409	775.858	192.539	211.384	227.640	1.602.830	1.621.000	1.526.964
Werk derden	999	274.095	1.046	40.072	25.916	342.128	210.000	225.613
Sociale lasten	32.258	150.836	31.065	43.324	25.772	283.255	229.731	218.364
Pensioenlasten	80.670	294.102	70.038	101.627	88.369	634.806	303.269	336.908
Overige personeelskosten	9.240	91.437	8.373	12.492	116.971	238.513	237.299	230.789
Huisvestingskosten	24.320	126.462	26.751	29.184	36.480	243.197	258.107	264.367
Kantoorkosten	22.128	151.435	24.341	26.555	33.195	257.654	242.905	215.459
Algemene kosten	3.752	19.505	4.126	4.501	255.960	287.844	206.891	315.605
Totaal	2.482.654	20.566.501	2.987.744	3.695.476	810.303	30.542.678	30.694.202	34.391.402

Een toelichting op de cijfers is te vinden op doen.nl bij 'Over DOEN'.

▲ In de houtwerkplaats en zagerij Binhout in Zwolle maken mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hoogwaardige designproducten van Nederlands hout.

INITIATIEVEN DIE WE DOEN IN 2020

DOEN.NL

Hier vind je een overzicht van alle door Stichting DOEN gesteunde initiatieven in 2020.

DOENPARTICIPATIES.NL

Hier vind je een overzicht van alle door DOEN Participaties gesteunde initiatieven in 2020.

BANKGIROLOTERIJFONDS.NL

Hier vind je een overzicht van alle door het BankGiro Loterij Fonds gesteunde initiatieven in 2020.

POSTCODELOTERIJBUURTFONDS.NL

Hier vind je een overzicht van alle door het Postcode Loterij Buurtfonds gesteunde initiatieven.

WAT GAAN WE DOEN IN 2021

Ook in 2021 steunen we bijzondere plannen groene, sociale en creatieve voorlopers. Juist in crisistijd kunnen we samen het verschil maken. Houd onze website in de gaten voor het meest actuele nieuws: www.doen.nl

COLOFON

UITGAVE
Stichting DOEN

DRUK
Deltabach

ONTWERP
Team Concept Center

PRODUCTIE
De Schepper Campagnes met medewerking van Avance en Más.

FOTO'S EN ILLUSTRATIES
Het copyright berust bij de organisatie of de fotograaf die bij de foto staat.

GOED DOEL

Stichting DOEN is een erkend goed doel.

Dit jaarverslag is digitaal geprint op Vibers, een ongestreken papier met olifantsgras uit Nederland (zie achtergrondfoto).

STICHTING DOEN
Beethovenstraat 200
1077 JZ Amsterdam

Postbus 75621
1070 AP Amsterdam

020 - 573 73 33
doen@doen.nl
www.doen.nl

© 2021 Stichting DOEN
Amsterdam